

OBILJEŽJA KAMPOVA OTOKA KRKA S POSEBNIM OSVRTOM NA KAMPOVE S PET ZVJEZDICA

Klarić, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:375013>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Ivana Klarić

**OBILJEŽJA KAMPOVA OTOKA KRKA S POSEBNIM
OSVRTOM NA KAMPOVE SA PET ZVJEZDICA**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2019.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Ivana Klarić

**OBILJEŽJA KAMPOVA OTOKA KRKA S POSEBNIM
OSVRTOM NA KAMPOVE SA PET ZVJEZDICA**

ZAVRŠNI RAD

KOLEGIJ : Osnove specifičnih oblika turizma

MENTOR : dr. sc. Mateja Petračić

MATIČNI BROJ INDEKSA STUDENTA :0618611118

Karlovac, veljača 2019.

ZAHVALA

Ovom se prilikom zahvaljujem svojoj mentorici dr. sc. Mateji Petračić na prenesenom znanju tijekom razdoblja mog studiranja te izdvojenom vremenu i savjetima tijekom pisanja ovog završnog rada. Zahvaljujem se također svim profesorima na Veleučilištu u Karlovcu na suradnji i stečenom znanjem.

Također, zahvaljujem se svim svojim prijateljima koji su uvijek bili uz mene, a posebno svojim prijateljicama i kolegicama Mariji Kozjak i Tei Kaderžabek bez kojih cijeli ovaj period mog studiranja ne bi prošao tako lako i zabavno.

Veliko hvala mom suprugu i mojoj djevojčici Niki na velikom strpljenju, podršci i ljubavi tijekom cijelog mog studiranja. Hvala i njegovim roditeljima na satima čuvanja djeteta.

Konačno, posebno se želim zahvaliti svojim roditeljima i obitelji koji su me tokom čitavog mog studiranja podupirali, uvijek bili tu za mene i vjerovali u mene.

Veliko Hvala svima!

SAŽETAK

Kamping turizam jedan je od specifičnih oblika turizma koji je okarakterizirao 20. stoljeće. Iako se kamping turizam dugo vremena neopravdano podcjenjivao te smatrao oblikom turizma koji konzumiraju oni slabijeg imovinskog statusa te se smatrao oblikom turizma koji je siromašan ponudom, kampiranje u je u današnje suvremeno doba, a posebice unatrag desetak godina postalo jedan specifičan životni stil. Kampiranje je stil koji označava slobodu, uživanje u prirodi, druženje s ljudima, poštivanje jednostavnosti, prirodnih posebnosti bez odricanja od svih uobičajenih civilizacijskih stečevina. Danas u Republici Hrvatskoj postoji mnoštvo kampova različitih kategorija specijaliziranih svojom ponudom za konkretnu, specifičnu turističku potražnju za kamping turizmom. Zbog bogate antropogene i prirodne baštine, Republika Hrvatska ima vrlo povoljan položaj za realizaciju te razvoj kamping turizma koji je postao jedan od nositelja turističke ponude hrvatskog turizma. U ovom su završnom radu obrađena dva kampa otoka Krka kategorizirana sa pet zvjezdica, a to su Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar i Camping Omišalj.

Ključne riječi : *kamping turizam, kampiranje, životni stil, antropogena i prirodna baština.*

ABSTRACT

Camping tourism is one of the specific forms of tourism that characterized the 20th century. Although camping tourism for a long time unduly underestimated and considered a form of tourism that consumed the poorer property status and was considered a poor tourist offering, camping in today's modern times, and especially ten years ago became a specific lifestyle. Camping is a style that indicates freedom, enjoyment in nature, socializing with people, respecting simplicity, natural features without disapproval of all the usual civilizations acquisitions. Today in the Republic of Croatia there are a number of camps of different categories specializing in their offer for specific, specific tourism demand for camping tourism. Due to its rich anthropogenic and natural heritage, the Republic of Croatia has a very favorable position for the realization and development of camping tourism, which has become one of the leading tourist offer of Croatian tourism. In this final work, two camps of the island of Krk were categorized with five stars, namely Camping Krk Premium Camping Resort by Valamar and Camping Omišalj.

Keywords : *camping tourism, camping, lifestyle, anthropogenic and natural heritage.*

SADRŽAJ

1.UVOD	1
1.1.Predmet i cilj rada	1
1.2.Izvori podataka i metode prikupljanja.....	1
1.3.Sadržaj i struktura rada.....	1
2.POJMOVNO ODREĐIVANJE KAMPING TURIZMA	2
2.1.Tipovi i karakteristike kampova.....	3
2.1.1.Kamp	3
2.1.2.Kamp naselje	4
2.1.3.Kampiralište	5
2.1.4.Kamp odmorište	5
2.2.Smještajne jedinice u kampovima.....	6
2.3.Preferencije posjetitelja kampova pri odabiru kampa	7
2.4.Održivost kamping turizma u turističkoj destinaciji	9
2.5.Kategorizacija kamping turizma	10
3.POVIJESNI RAZVOJ KAMPING TURIZMA	12
3.1.Razvoj kamping turizma u Republici Hrvatskoj	13
3.2.Karakteristike suvremene ponude kamping turizma u Republici Hrvatskoj.....	14
3.3.Organizacijsko ustrojstvo kamping turizma u Republici Hrvatskoj	16
3.4.Prostorni raspored kampova u Republici Hrvatskoj	17
4.KAMPING TURIZAM NA PODRUČJU OTOKA KRKA	21
4.1.Geografski položaj i prirodni resursi otoka Krka.....	21
4.2.Kampovi sa 5* na području otoka Krka.....	23

4.2.1.Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar	24
4.2.2.Camping Omišalj.....	33
4.3.SWOT analiza kampova Krk Premium Camping Resort by Valamar i Camping Omišalj	41
5.STRATEGIJA RAZVOJA KAMPING TURIZMA DO 2020. GODINE.....	45
6.ZAKLJUČAK.....	49
LITERATURA	51
PRILOZI	53

1.UVOD

1.1.Predmet i cilj rada

Predmet ovog završnog rada je prikaz karakteristike kategorizacije i usporedba dvaju kampova sa 5* na području otoka Krka, kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar i Camping Omišalj. Cilj rada je pobliže objasniti pojam i karakteristike kamping turizma u Republici Hrvatskoj uz poseban osvrt na kamping turizam na području otoka Krka, prikazati specifičnosti ponude svakog od navedena dva kampa u skladu sa kategorizacijom istih te dati kratki prikaz posjećenosti, broja dolazaka i noćenja za svaki od navedena dva kampa u razdoblju od 2013. do 2018. godine kako bi se na taj način izvršila njihova usporedba.

1.2.Izvori podataka i metode prikupljanja

Kako bi se što kvalitetnije istražila problematika rada korišteni su različiti izvori podataka, od stručnih knjiga do internet stranica područja turizma. Ovaj rad istražuje, proučava i analizira već postojeće podatke. Pri prezentaciji podataka korištene su znanstvene metode analize, klasifikacije i deskripcije.

1.3.Sadržaj i struktura rada

Ovaj završni rad čini šest međusobno povezanih cjelina. Rad započinje uvodom raščlanjenim na predmet i cilj rada, izvore podataka i metode prikupljanja te sadržaj i strukturu rada. Druga se cjelina odnosi na pojmovno određenje kamping turizma, a treća na povijesni razvoj kamping turizma na području Republike Hrvatske. Četvrta cjelina donosi karakteristike kamping turizma na području otoka Krka, s posebnim osvrtom na karakteristike i usporedbu kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar i Camping Omišalj, a peta cjelina donosi Strategiju razvoja kamping turizma do 2020. godine. Rad završava zaključkom, popisom korištene literature i popisom priloga.

2. POJMOVNO ODREĐENJE KAMPING TURIZMA

Kampiranje je poseban životni stil. Biti kampist znači biti slobodan, biti ekološki svjestan, boraviti u prirodi, družiti se s ljudima, biti pokretan i aktivan, stalno istraživati i otkrivati nešto novo, ali pod uvjetom da se to ostvari bez odricanja od uobičajenih stečevina suvremenog visokorazvijenog društva.¹ Ovakva slika je realnija od stereotipa o kampiranju kao jeftinom odmoru i posebno se odnosi na suvremeno poimanje kamping turizma koji se kvalitativno transformirao i poprimio neka drukčija obilježja, pa ni u kom slučaju nije znak siromaštva, već simbolizira poseban životni stil i postaje sve skuplji vid odmora.

Općenito se kamping turizmu u literaturi ne pridaje dovoljna pozornost unatoč njegovoj ključnoj ulozi u omasovljenju turističkih putovanja na početku razvoja te pojave i važnost koju i danas ima u turizmu. Kamp je tijekom povijesti prvo označavao prostor na kojem su logorovale rimske legije tijekom vojnih pohoda, pa se sama riječ „campus“ latinskog porijekla i znači ravnicu, poljanu.² To svoje osnovno obilježje zadržali su i suvremeni kampovi, koji su danas najčešće smješteni u ravnici ili na planinskoj zaravni. Različita su tumačenja pojma kampiranja.

U Republici Hrvatskoj kampiranje se tretira u nekoliko pravnih propisa. Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti definira kampiranje kao boravak gosta pod šatorom, u kamp prikolici ili drugoj odgovarajućoj opremi za smještaj na otvorenom prostoru.³

Nadalje pravilnik o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji smještajnih objekata iz skupine kampova definira i ostale pojmove važne za kamping turizam, pa se ovdje kamp definira kao smještajni poslovni objekt u koje se gostima pružaju usluge kampiranja, odnosno smještaja u uređenom prostoru na otvorenom, a mogu se pružati i neke druge usluge i oblici rekreacije na otvorenom.⁴

Kritike suvremenog svijeta prema kampistima odnose se prvenstveno na zamjeranje kampistima kako je njihov odnos prema okolišu licemjerman jer se deklariraju kao veliki zaljubljenici u prirodu, dok svojim boravkom u prostoru narušavaju prirodnu ravnotežu i devastiraju okoliš. To se možda čini na prvi pogled, no situacija je u stvarnosti zapravo drugačija jer kamp izravno štiti prostor u kojem se nalazi. Na mjestima gdje su danas

¹ Čorak, S. : *Hrvatski turizam plavo, bijelo, zeleno*, Institut za turizam, Zagreb, 2006., str. 61

² Ibid., str. 63

³ Ibid., str. 64

⁴ Ibid., str. 67

sagrađeni kampovi, u zamahu urbanizacije i betonizacije bili izgrađeni neki drugi čvrsti objekti, a kamp sam po sebi uvijek teži što boljem uklapanju u prirodni okoliš i zaštiti prirode.

Prilikom definiranja suvremenog kamping turizma važno je izdvojiti njegove specifikacije po kojima se razlikuje od ostalih vrsta odmora, a to su velika sloboda i pokretljivost kampista, zatim njihova sve veća uključenost u brojne aktivnosti i sadržaje u destinaciji te boravak u prirodnom ambijentu i nadasve brižan odnos prema okolišu i njegovoj zaštiti.⁵

2.1. Tipovi i karakteristike kampova

Kampovi se mogu dijeliti prema svojoj namjeni ili određenoj specifičnosti. Kampovi se tako dijele po raznim kriterijima u odnosu na :⁶

- "dress code", kampovi mogu biti naturistički ili tekstilni,
- lokaciju (planinski, gradski, morski i slično),
- pretežitost klijentele (dječji, sportski, obiteljski i slično).

U Republici Hrvatskoj prema propisima, kampovi se službeno razvrstavaju prema vrsti usluga na sljedeće :⁷

1. kamp,
2. kamp naselje,
3. kampiralište,
4. kamp odmorište.

2.1.1. Kamp

Vrsta kamp kategorizira se na temelju propisanih obveznih uvjeta u svezi uređenja, opreme, uređaja, usluga, održavanja i drugih uvjeta o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji smještajnih objekata iz skupine kampovi. Obilježja vrste kamp su :⁸

- kapacitet kampa mora biti veći od 10 smještajnih jedinica,

⁵ Čorak, S., op.cit., str. 69

⁶ Cvelić Bonifačić, J. : *Kamping – osnove hrvatskog i europskog kamping turizma*, KUH, Poreč, 2011., str. 29

⁷ Ibid., str. 32

⁸ Ibid., str. 34

- najmanje 70% kapaciteta kampa treba biti u kamp mjestima ili malim parcelama,
- najviše 30% smještajnih jedinica od ukupnog kapaciteta kampa može biti u građevinama,
- na najviše 30 % osnovnih jedinica u kampu mogu biti pokretne kućice,
- od ukupnog kapaciteta kampa izraženog brojem smještajnih jedinica najmanje 50% kapaciteta mora biti osigurano za korištenje pokretne opreme za kampiranje u posjedu gosta.

Ovakvi tipovi kampova su česti u Republici Hrvatskoj i dobar su spoj kombinacije kamp mjesta i građevinskih smještajnih jedinica čime se pokriva više tržišnih niša i na taj način se osigurava bolja ukupna popunjenost i iskorištenost na godišnjoj razini.

2.1.2.Kamp naselje

Kamp naselje je nešto kompleksnija vrsta smještaja od samoga kampa. Kamp naselje u pravilu podrazumijeva veći udio tzv. *čvrstog smještaja*. Vrsta kamp naselje kategorizira se sukladno odredbama pravilnika i primjenom propisa, a ovisno o tome koja se vrsta ugostiteljskih usluga u kamp naselju pruža u neku od sljedećih vrsta objekata :⁹

- hotel,
- aparthotel,
- turističko naselje,
- turistički apartmani, ovisno o tome koje vrste ugostiteljskih usluga se u kamp naselju pružaju.

Svi kategorizirani dijelovi u kamp naselju moraju ispunjavati uvjete za kategoriju istog broja zvjezdica. Iznimno, u kamp naselju koje se kategorizira kategorijom pet zvjezdica dio koji ispunjava uvjete sukladno uslugama u vrsti turistički apartmani, može ispunjavati uvjete za kategoriju koja se označava s četiri zvjezdice.

Obilježja kamp naselja su :¹⁰

- 60% ukupnog kapaciteta kamp naselja mora biti u kampu,

⁹ Cvelić Bonifačić, J., op.cit., str. 39

¹⁰ Ibid., str. 40

- 40% kapaciteta može biti u građevinama iz skupine „Hoteli“ (Hotel, Aparthotel, Turističko naselje, Apartmani i slično).
- kamp naselje mora imati odgovarajuću ogradu. Na ugostiteljske usluge koje se u kamp naselju pružaju u neposrednoj blizini izvan ograde kampa ne primjenjuje se obveza ograde.

Kamp naselje je zapravo poboljšana verzija kampa koja nudi puno dodatnih sadržaja poput bazena, sportskih sadržaja, wellnessa, animatorskih programa za sve uzraste te usluge raznih objekata komercijalno-turističke djelatnosti.

2.1.3.Kampiralište

S obzirom na nešto blažu regulativu kampirališta su pogodna za osnivanje u predjelima gdje se turistički potencijal kraja u kojemu se kampiralište nalazi tek treba iskoristiti.¹¹ Kako je smještaj dozvoljen samo za goste s vlastitom kamp opremom nema velikih ulaznih troškova uređenja kampirališta. Nadalje usluge recepcije mogu biti na poziv te stoga ne postoji trošak stalno zaposlenih i svih ostalih troškova koje zaposlenik nosi.¹²

Najznačajnija obilježja kampirališta su :¹³

- smještaj u kampiralištu dozvoljen je samo za goste s vlastitom kamp opremom,
- kampiralište može imati najviše 30 smještajnih jedinica (kamp mjesta / parcela),
- mora imati sanitarije za goste,
- usluge recepcije mogu biti na poziv i drugo.

Kampirališta su idealna za sve koji se žele okušati u industriji kamping turizma jer se bez puno ulaznih troškova može iskoristiti kamping turizam kao dopunska gospodarska djelatnost.

2.1.4.Kamp odmorište

Kamp odmorište namijenjeno je prvenstveno autodomovima (kamperima). U kamp odmorištima pružaju se usluge kampiranja za noćenje ili kraći odmor s vlastitom pokretnom

¹¹ Cvelić Bonifačić, J., op.cit., str. 43

¹² Ibid., str. 44

¹³ Ibid., str. 46

opremom za kampiranje.¹⁴ U kamp odmorištu mogu se pružati usluge prehrane, pića, napitaka i slastica.¹⁵ Kamp odmorišta uglavnom se nalaze u neposrednoj blizini važnijih tranzitnih pravaca.

Dodatno, zakonska regulativa u Republici Hrvatskoj razlikuje :¹⁶

- Kamp u domaćinstvu - Kamp u domaćinstvu može nuditi smještaj na najviše 7 smještajnih jedinica ili za 25 gostiju istodobno, ne računajući djecu do 12 godina.
- Kamp u seljačkom domaćinstvu - Kamp u seljačkom domaćinstvu može nuditi smještaj na 20 smještajnih jedinica ili za 60 gostiju istodobno.

Kamp u domaćinstvu/seljačkom domaćinstvu je dobar model kojim veliki broj ruralnih domaćinstava može unaprijediti ekonomsku dostatnost bez pretjeranog rizika i uloženog kapitala. Moguće je kombinirati djelatnost kampinga sa proizvodnjom vlastitih agro proizvoda i na taj način upotpuniti osnovnu uslugu te povećati profitabilnost.

Privremeno ili povremeno kampiralište se može organizirati i izvan kampova i to za vrijeme održavanja manifestacija, a lokalna samouprava propisuje uvjete za kampiranje. Privremeno - povremena kampirališta su idealan način organiziranja kamping smještaja prilikom raznih festivalskih, sportskih i motociklističkih događanja.

2.2.Smještajne jedinice u kampovima

Osnovne smještajne jedinice u/na kojima se gostima mogu pružati usluge kampiranja su :¹⁷

1. kamp mjesto,
2. kamp parcela.

Kamp mjesto je uređen, neomeđen i očišćen prostor za kampiranje koje ne mora biti označeno brojem. Kamp parcela je uređen, očišćen i omeđen prostor za kampiranje koji mora biti

¹⁴ Cvelić Bonifačić, J., op.cit., str. 48

¹⁵ Ibid., str. 49

¹⁶ Ibid., str. 51

¹⁷ Pravilnika o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata kampova iz skupine *Kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj*, Čl. 5 (NN br. 75/88)

označen brojem.¹⁸ Opremljena je priključkom na struju i vodu, a može imati priključke na plin, odvod, kanalizaciju, SAT TV i internet. Veličina parcela ovisi o kategoriji kampa.

Smještajne jedinice u građevinama (u kućici u kampu, u bungalovu ili slično) :¹⁹

- soba,
- studio apartman,
- apartman,
- prostorija za spavanje,
- spavaonica.

U Pravilniku o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata kampova definirano je da se u kampu mogu nalaziti objekti iz skupine *hoteli*, ugostiteljski objekti za pripremu i usluživanje pića, napitaka i hrane, te trgovački i slični objekti u funkciji turističke potrošnje koji posluju sukladno propisima.

2.3.Preferencije posjetitelja kampova pri odabiru kampa

Turisti većinom ne donose odluke naslijepo već nastoje dobro proučiti standardnu ponudu, kretanje cijena i opći dojam destinacije koju bi željeli posjetiti. Odlaskom u odabranu destinaciju, istovremeno odabiru mogućnost odmora i opuštanja te ugodan boravak daleko od grada, svakodnevnih briga i problema, stoga svaka destinacija treba nastojati ispuniti želje i potrebe svakog pojedinog turista.

Današnji, suvremeni turisti žele uz koktel imati masažu u ponudi, wellness i rekreativnu vožnju kajakom, odnosno žele da ih se tretira na specifičan način kao prioritet, da im se pristupa individualnom ponudom. Svaka je destinacija toga svjesna te nastoji u što je boljem svjetlu prikazati mogućnosti ponude kojom će osvojiti turiste.

Na turističkom tržištu, također, postoji zakon ponude i potražnje. Turisti su svakodnevno obasipani raznolikim ponudama kod kojih određeni segment privlači, pa drugi odbija i obrnuto. Sve dok ne pronađu destinaciju koja ispunjava sva njihova očekivanja. Destinacije

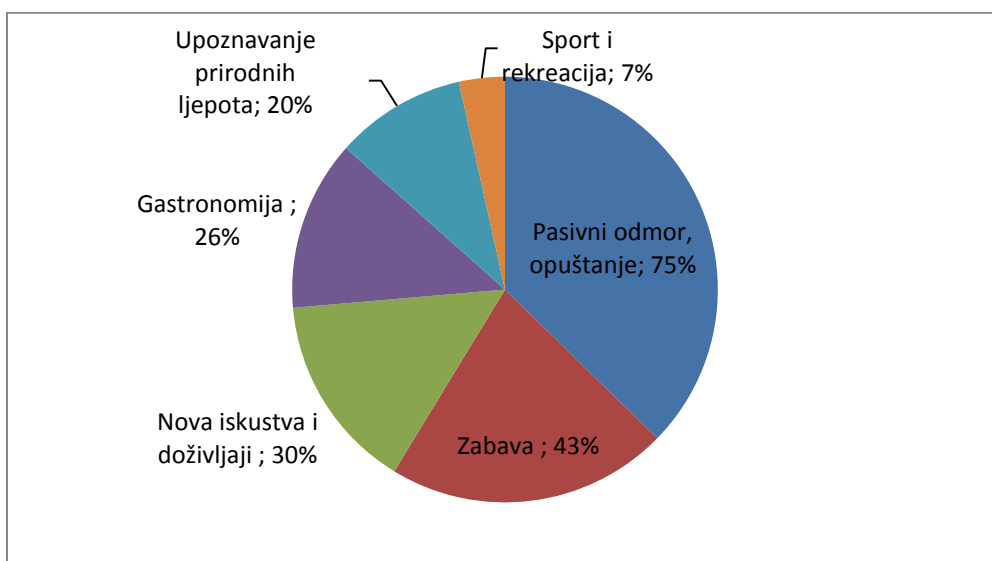
¹⁸ Čorak, S., Mikačić, V. : *Hrvatski turizam : plavo bijelo zeleno*, Institut za turizam, Zagreb, 2006., str. 66

¹⁹ Pravilnika o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata kampova iz skupine *Kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj*, Čl. 6 (NN br. 75/88)

paralelno obogaćuju postojeću ponudu, pa tako primjerice hoteli ulažu u infrastrukturu, wellness, teretane, ponudu hrane i pića, raznih oblika zabave u kasnim večernjim satima.

Kampovi prvenstveno ulažu u ljepotu krajolika, održavanje i ljepotu plaža, restorane sa autohtonom gastronomskom ponudom te raznim drugim oblicima ponude kojima se može osvojiti turista željnog života u prirodi, opuštanja, kupanja i druženja. Važno je biti u toku sa željama i potrebama turista te im pružiti sve što požele jer je jednom zadovoljan posjetitelj (turist) lojalan gost koji se uvijek vraća, a što je još važnije, priča obitelji, prijateljima i poznanicima kako se proveo u kojoj destinaciji i koji su razlozi opetovanog povratka istoj.

Grafikon 1. Motivacija kampista prilikom odabira destinacije

Izvor : Institut za turizam, <http://www.iztztg.hr/> (pristupljeno dana 18.11.2018.)

U grafikonu 1 su navedeni rezultati istraživanja *Instituta za turizam* provedeni tijekom ljeta 2017. godine. Najveći udio ispitanika (75%) navodi pasivni odmor i opuštanje kao glavni motiv odabira destinacije. Slijedi zabava (43%) te nova iskustva i doživljaji (30%). U nešto manjem udjelu, turisti odabiru destinaciju radi raznolike gastronomske ponude (26%) ili upoznavanja prirodnih ljepota (20%). Na samom začelju popisa nalaze se motivi kao sport ili rekreacija, kultura i wellness.

Uz adekvatne marketinške aktivnosti, moguće je potaknuti posjetitelje da posjete destinacije koje ne uključuju samo pasivni odmor i ostvariti kombinaciju pasivnog odmora i opuštanja uz gastronomsku ponudu destinacije i wellness. Primarni je motiv prvenstveno odmor, no odmor se može povezati sa dobrom kuhinjom, zabavom i opuštanjem uz wellness ponudu.

2.4.Održivost kamping turizma u turističkoj destinaciji

Prema istraživanjima Kamping udruženja Hrvatske provedenom 2016. godine u kojem je sudjelovalo 500 kampova, koji mogu primiti više od 230 000 osoba dnevno, Republika Hrvatska je po ostvarenim noćenjima u Europi na zadovoljavajućem 8. mjestu, a po kapacitetima na 10. mjestu. Posljednjih nekoliko godina kamping turizam postaje sve popularniji oblik turizma, a kampovi postaju nezaobilazno odredište sve većeg broja turista.

Važno je naglasiti kako razvoj i kvaliteta ne dolaze sami po sebi, već su uz prirodne i antropogene resurse kojima Republika Hrvatska obiluje rezultat dugotrajnog i predanog rada, investiranja i neprekidnog praćenja trendova te potreba i želja gostiju. Kamping udruženje Hrvatske, uz potporu Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva te u suradnji sa stručnim glasilom udruge, revijom *Ugostiteljstvo i turizam* objavljuje priručnik posvećen energetske učinkovitosti u kampovima, obnovljivim izvorima energije, uštedi vode, kao i trendovima koji ponudu mogu obogatiti novim rješenjima i pomoći kamping turizmu u tržišnoj prepoznatljivosti.²⁰

O prirodi i zaštiti okoliša nužno je kontinuirano voditi računa te bi toga svaki posjetitelj (gost) kampa trebao biti svjestan. Jedan od dodatnih zadataka Kamping udruženja Hrvatske je stoga potaknuti goste na razmišljanje što se još može učiniti u kampovima kako bi se uštedjelo na energentima, ali i očuvalo prirodu. Ljudi su u dosadašnjoj povijesti svjedočili raznim katastrofama i elementarnim nepogodama koje su oštetile, prvenstveno, floru i faunu te se do danas nisu ta područja oporavila. Posljedica svega toga je ljudski nemar, odlaganje opasnog otpada na zabačenim mjestima, rušenje šuma, izgradnja prometnica te narušavanje prirodnog staništa brojnim biljnim i životinjskim vrstama, što je vidljivo i u kampovima, bez obzira što se nalaze pod nadzorom rukovodstva i ovlaštenih osoba.

Termin tzv. *ekološkog kampa* naglašava kako mora postojati jamstvo za dobro uklapanje kampa u neposrednu okolicu pri čemu je nužno poštovati okoliš, lokalnu sredinu te razmatrati moguće posljedice stvaranjem kampa na odabranom području.²¹ Unutar tablice 1 prikazano je na što bi još trebalo obratiti pažnju unutar ekološkog kampa.

Kako bi se potaknuo održivi razvoj kampova i kamping turizma, potrebno je određene vrijednosti usaditi posjetiteljima. S ciljem poboljšanja kvalitete boravka u kampu, posjetitelje

²⁰ Kamping udruženje Hrvatske, <http://www.camping.hr/> (pristupljeno dana 20.11.2018.)

²¹ Sladoljev, J. : *Kamping turizam – priručnik za vlasnike i voditelje kampova*, C.A.S.H., Pula, 1998., str. 194

je potrebno educirati o ekološki prihvatljivom i odgovornom ponašanju što bi se moglo provoditi primjerice pružanjem informacija o flori i fauni destinacije, kroz organizaciju susreta sa lokalnim stanovništvom te pružanju savjeta na koje se sve načine može pridonijeti očuvanju i zaštiti okoliša.

Razlozi zbog kojih turizam negativno utječe na prirodne resurse su :

- mase ljudi - nekoliko puta godišnje napuštaju stalno prebivalište kako bi promijenile okolinu, odmorile se i osposobile za rad,
- destinacije - poduzimaju razne organizacijske i tehničke mjere kako bi se na određenim područjima izgradili sadržaji te se pripremio odgovarajući prihvata turista,
- mase turista - pri putovanju na različite načine devastiraju prirodu, namjerno i nenamjerno.

Prirodu je potrebno zaštititi ne kako bi se zaštitila destinacija te kako bi se iz godine u godinu privuklo što više posjetitelja i ostvario željeni profit, već kako bi se očuvala autohtonost prirodnih resursa, flora i fauna destinacije za buduće generacije.

2.5.Kategorizacija kampova

Kampovi u Republici Hrvatskoj su kategorizirani s dvije do pet zvjezdica, a po standardima su slični onima u Europi. Kriteriji pri kategorizacije kampova su :²²

- pristup i ulaz u kamp – uređenost prilaznih cesta, jedan ili dva ulaza, osvijetljenost u noćnim satima, rampa na ulazu kampa i slično,
- recepcija kampa - grijana ili klimatizirana recepcija, služe li se zaposlenici stranim jezicima, mogućnost upotrebe telefona, interneta, prve pomoći, postoje li brošure i informacije o dodatnoj ponudi regije, vizualni dojam recepcije i slično,
- cestovna infrastruktura kampa - sve parcele i kamp mjesta lako dostupna i povezana putovima, jesu li putovi noću osvijetljeni,
- kamp mjesta / parcele - uredno pripremljene i označene, odgovarajuće veličine, s parkirnim mjestom, opremljenost priključcima za struju, vodu, odvod i slično,
- sanitarije - broj sanitarnih čvorova u skladu s veličinom kampa, dostupnost tople vode, tuševa, popločenost podova i zidova, električne utičnice za brijače aparate, ogledala,

²² Camping, <http://www.kampiranjehrvatska.hr/> (pristupljeno dana 15.11.2018.)

držači za ručnike, police i slično. Nadalje, kvalitetna ventilacija sanitarnih prostora, prikladno osvjetljenje, opće stanje i čistoća sanitarnog prostora i slično,

- praonica rublja - dostupnost i opće stanje prostora za pranje rublja,
- dječja igrališta - broj i veličina igrališta, količina sadržaja i elemenata za igru,
- zona za roštilj - dostupnost zone za pripremanje roštilja, usuglašenost sa zdravstvenim i sigurnosnim standardima (prevencija požara),
- sakupljanje otpada - dostupnost kontejnera i mjesta za prikupljanje smeća, ekološko odvajanje otpada i slično,
- opće karakteristike kampa- uklopljenost u prirodno okruženje (šuma, travnjak...), čistoća plaže ako kamp njome raspolaže, održavanje opreme za kampiranje unutar kampa (mobilne kućice, kućice za najam...) i slično.

Razvrstavanje i kategorizacija kampova provodi se primjenom Zakona o općem upravnom postupku, uvidom i analizom podnjetog zahtjeva i priloženih dokaza, utvrđivanjem činjenica u objektu s obzirom na postavljeni zahtjev te činjenično stanje primjenom materijalnog zakona, slijedom Pravilnika i drugih propisa, kojima su propisane pojedine vrste ugostiteljskih objekata.²³ Za nadzor nad kampovima koji se kategoriziraju zadužena su povjerenstva Ministarstva koja sačinjavaju najmanje dva člana koja imenuje ministar.

²³ Camping, <http://www.kampiranjehrvatska.hr/> (pristupljeno dana 15.11.2018.)

3. POVIJESNI RAZVOJ KAMPING TURIZMA

Kampisti bili prvi putnici koji su zbog rekreacije putovali na odmor u prirodu, pa su i danas u suvremenom turizmu, oni predstavljaju većinu među onim putnicima koji su više od ostalih motivirani željom za boravkom u prirodi. Na razvoj kamping turizma u svijetu utjecalo je nekoliko činitelja od kojih se ističu :²⁴

- razvijanje svijesti o potrebi provođenja odmora u prirodi,
- mogućnost korištenja šatora prilikom tog boravka,
- razvoj bržih i udobnijih prijevoznih sredstava,
- pojava posebnih organizacija koje su poticale takva putovanja,
- pojava specijalnih rekreacijskih vozila namijenjeni kampistima.

Začeci odmorišnog kampiranja datiraju iz početka 1900. godine i vežu se uz britansko otočje gdje je organizirano prvo rekreativno kampiranje i gdje je tiskan prvi priručnik za kampiste, dok su prije na kampiranje išli većinom prirodoslovci i znanstvenici. Pravim se osnivačem modernog odmorišnog turističkog kampiranja smatra Amerikanac Thomas Hiram Holding, koji je 1908. godine objavio *Priručnik za kampiste*, na osnovi svog vlastitog iskustva s kampiranja u škotskim planinama.²⁵

Od sredine 20. st slijedio je intenzivan razvoj suvremenog masovnog odmorišnog turizma, koji se velikim dijelom oslanjao upravo na kamping turizam.²⁶ Kampiranje je od svoje pojave bilo uglavnom rezervirano za avanturiste i zaljubljenike u prirodu, a zbog širih je društvenih promjena evaluirao kroz dvije faze zadržavši motivaciju boravka u prirodi kao svoje glavno obilježje. Razlikuje se tradicionalno pomalo avanturističko robinzonsko kampiranje od 50-ih do 90-ih godina 20. stoljeća te današnje suvremeno luksuzno high-tech kampiranje.²⁷

Prvi oblik kampiranja karakterizira šator kao glavna oprema koji je bio za turiste cjenovno najprihvatljivija vrsta smještaja, a gosti su bili u većini mladi te obitelji s malom djecom, slabijeg materijalnog statusa. Osim primarne želje sa boravkom u prirodi, njih je na dolazak u kamp motivirao naglašen osjećaj slobode i nesputanosti te želja za druženjem koja je kod ovog profila gostiju jače izražena nego kod gostiju koji borave u čvrstim smještajnim objektima.

²⁴ Čorak, S., Mikačić, V. : *Hrvatski turizam : plavo, bijelo, zeleno*, Institut za turizam, Zagreb, 2006., str. 75

²⁵ Ibid., str. 77

²⁶ Ibid., str. 78

²⁷ Ibid., str. 80

Današnje suvremeno kampiranje podrazumijeva priličan luksuz u opremi samog smještaja što uključuje primjerice klimatiziran autodom ili prostranu mobilna kućica sa svim uobičajenim kućanskim aparatima od perilice rublja i posuđa do televizora, pa do telefonskog i internet priključka.

Kamping oprema je tehnički sve naprednija i sve skuplja, pokretne kućice i autodomovi postaju sve prostraniji te bolje opremljeni. Moderni kampisti dovode sa sobom vrhunsku tehnologiju, a iako i dalje žele boraviti u prirodi, u današnje je doba primarno da u blizini postoje kompleksni i raznovrsni programi boravka, što su moderni kampisti spremni i dodatno platiti.

3.1. Razvoj kamping turizma u Republici Hrvatskoj

Kamping turizam se u Republici Hrvatskoj intenzivnije počeo razvijati sredinom 20. stoljeća, iako su prvi kampovi na području Republike Hrvatske izgrađeni još prije Drugog svjetskog rata na otocima Krku i Rabu. Nakon Drugog svjetskog rata hrvatska kamping ponuda se oslanjala na ponudu 18 kampova čiji je prihvat iznosio oko 5000 kampista.²⁸ Prvi inozemni gosti u hrvatskim kampovima dolazili su iz Njemačke i Čehoslovačke, a i danas su ti turisti prisutni u velikom broju u strukturi inozemnih gostiju u hrvatskim kampovima.²⁹

Razvoju kamping turizma na hrvatskom tržištu su uvelike pridonijele auto-moto organizacije koje su poticale takav način provođenja odmora domaćeg stanovništva. Začetnik kampiranja na području današnje Republike Hrvatske bilo je studentsko društvo *AMD sveučilište* koje je 1955. godine organiziralo prvi grupni izlet s kampiranjem u okolini rijeke Krke.³⁰

Popularnost kampiranja ubrzano je rasla ponajprije zbog izuzetno povoljne cijene smještaja. Već od 60-ih godina 20. stoljeća su se neki hrvatski kampovi posebno tržišno profilirali u naturističke kampove, što je u to doba bilo stigmatizirano od strane većine populacije s obzirom na tada vladajuće konzervativne stavove prema tom pokretu u većini katoličkih europskih zemalja.

Naturistički pokret je karakterizirao poseban senzibilitet za prirodu, a najveću povezanost s njom poklonici toga pokreta ostvaruju boraveći na odmoru upravo u kampovima. Istarski

²⁸ Čorak, S., Mikačić, V., op.cit., str. 83

²⁹ Ibid., str. 84

³⁰ Ibid., str. 85

kamp Koversada iz Vrsara bio je prvi europski kamp koji se javno deklarirao kao naturistički kamp davne 1961. godine.³¹ Upravo je ta diversifikacija kamping ponude i usmjeravanje na specifične tržišne segmente dodatno potaknula razvoj hrvatskog kamping turizma u odnosu na druge europske zemlje. Dinamičan razvoj turizma u Republici Hrvatskoj koji je slijedio u drugoj polovini 20. stoljeća, sljedeći dinamiku razvoja turizma u ostatku svijeta, velikim se djelom oslanjao na kamping turizam.

Domovinski je rat nazadovao ukupni razvoj hrvatskog turizma u razdoblju od 1990. do 1995. godine, pa tako i kamping turizma, i to je bilo razdoblje kada su se druge europske zemlje znatno unaprijedile po pitanju selektivnosti kamping turizma, raznolikosti ponude i kategorizacije kampova, no Republika Hrvatska nije dugo zaostajala po tom pitanju nakon Domovinskog rata.

Današnji suvremeni kamping turizam je poprimio posve nova obilježja, pa ga prije svega simbolizira drukčiji životni stil koji treba pratiti razvijena ponuda, bogatstvo sadržaja, kvaliteta usluga i smještaja te konkurentnost tržišnih cijena.

3.2. Karakteristike suvremene ponude kamping turizma u Republici Hrvatskoj

Kamping ponuda Republike Hrvatske je raznolika te je u odnosu na tradicionalnu ponudu mnogo bogatija sadržajima i aktivnostima u cilju poticaja posjetitelja na fizičku aktivnost, uživanje u prirodi i odmor od gradske buke i problema. Važno je naglasiti kako kamping u današnje suvremeno doba više nema obilježja pasivnog odmora sa jeftinom opremom, gdje posjetitelji dolaze samo kako bi se okupali i sunčali ili doživjeli mali dio života u prirodi. Moderni ili suvremeni kamping turizam nudi nešto novo i atraktivno.

Današnji kampisti nisu više ljudi slabijeg imovinskog statusa već se radi o pojedincima koji kupuju skupu opremu, kampere i autodomove te su tehnološki izvanredno opremljeni.³² Suvremeni kampisti su ekološki osviješteni te paze na prirodu u kojoj se nalaze, ne prihvaćaju ponudu pasivnog odmora već odmora s mnogo aktivnosti, znanja i iskustva gdje svakodnevno mogu naučiti nešto novo i zanimljivo te u potpunosti uživati u skladu s prirodom.

Kampovi u Republici Hrvatskoj su još uvijek relativno slabo iskorišteni. Prema podacima Instituta za turizam iz 2016. godine kampovi sa četiri zvjezdice ostvarili su maksimalnu

³¹ Institut za turizam, <http://www.iztg.hr/> (pristupljeno dana 22.11.2018.)

³² Ibid.

iskorištenost kapaciteta od gotovo 95%, nakon čega slijede kampovi sa tri zvjezdice i iskorištenim kapacitetom smještaja od 89%.³³ Sa smanjenjem broja zvjezdica, pada i udio iskorištenosti kapaciteta, ali ne zaostaju za velike postotke u odnosu na prethodnu kategoriju. Maksimalna prosječna iskorištenost kapaciteta ostvarena je u kolovozu sa udjelom od 83%.³⁴ Rezultati prosječne iskorištenosti kapaciteta iznimno su niski u ostalim mjesecima. Kampovi su prosječno najmanje korišteni početkom i krajem godine, odnosno u začetku i krajem sezone.³⁵

Upravo je jedan od glavnih problema sveopćeg hrvatskog turizma sezonalnost. Glavnina turista posjećuje Republiku Hrvatsku u jeku sezone kada je ponuda najsadržajnije, stoga se rukovodstvo svake destinacije nastoji zabaviti sezonalnošću, aktivirati ponudu u ranijim, ali i kasnijim mjesecima kako bi što duže zadržali turiste u svojim destinacijama. Kamping turizam još nije dovoljno razvijen na području Republike Hrvatske te je relativno nepoznat posjetiteljima koji iz drugih zemalja dolaze posjetiti hrvatske turističke destinacije. Stoga je potrebno aktivirati odgovorne osobe kako bi pokrenuli aktivnosti upoznavanja posjetitelja sa raznolikom hrvatskom ponudom koja ne uključuje samo more i sunčanje.³⁶

Najveći dio kamping ponude smješten je uz more. U kontinentalnom dijelu, u unutrašnjosti Republike Hrvatske, postoji kroničan deficit kamping kapaciteta u blizini većih gradova. U tim kampovima, posjetitelji ne očekuju posebne doživljaje, sportske ili zabavne aktivnosti, već korektne sanitarne objekte, sigurnost i zaštitu od krađa, budući da osnovni motiv nije odmor već posjet turističkom ili poslovnom gradu.

Za razliku od kontinentalnih kampova, najčešći i po kvaliteti najtraženiji kampovi nalaze se uz obalu mora, rijeka ili jezera. Razlog tome je u činjenici da posjetitelji najviše traže odmor uz more, razmišljajući pritom o mogućnostima zabavnih doživljaja, bilo da se radi o igrama, sportu, izletima ili drugim oblicima razonode. Stoga se najveći dio potražnje za kampovima razlikuje po pozicioniranju kroz bogatstvo ponude.³⁷

³³ Institut za turizam, <http://www.iztg.hr/> (pristupljeno dana 22.11.2018.)

³⁴ Ibid.

³⁵ Ibid.

³⁶ Ibid.

³⁷ Ibid.

3.3.Organizacijsko ustrojstvo kamping turizma u Republici Hrvatskoj

Organizacijsko ustrojstvo kamping turizma u Republici Hrvatskoj tvore dva temeljna udruženja :

1. Kamping udruženje Hrvatske (KUH),
2. Udruženje kampista Hrvatske (UKH).

Kamping udruženje Hrvatske (KUH) je dobrovoljna udruga čiji je osnovni cilj okupljanje fizičkih i pravnih osoba koje se bave pružanjem kamping usluga i drugim srodnim djelatnostima, a radi zaštite i promicanja zajedničkih gospodarskih, strukovnih, znanstvenih i drugih interesa članova. U svojem radu Kamping udruženje Hrvatske nastoji osnažiti status najjače udruge u kamping sektoru na području Republike Hrvatske.³⁸ Aktivnosti Kamping udruženja Hrvatske usmjerene su na predstavljanje i zastupanje interesa članova, njihovoj zaštiti i promociji. Djelovanje KUH-a je javno te broji ukupno 200 članova.³⁹

Sami počeci postojanja KUH-a vežu se uz osnivanje *Sekcije naturističkih kampova Hrvatske* koje je osnovana 1978. godine u hotelu Esplanade u Zagrebu, a od 1982. godine sekcija mijenja naziv u *Kamping udruženje Jugoslavije* te kontinuirano radi sve do danas.⁴⁰ Pod današnjim nazivom Kamping udruženje Hrvatske djeluje od 1992. godine.⁴¹ Kamping udruženje Hrvatske član je EFCO-a (Europska federacija kamping organizacija) i INF-a (Međunarodna naturistička federacija) te Strukovnog savjeta pri Ministarstvu turizma.

Udruga kampista Hrvatske (UKH) osnovano je 1996. godine u autokampu *Koversada* na inicijativu tadašnjeg tajnika Kamping udruženja Hrvatske Jerka Sladoljeva.⁴² Na toj sjednici izabrani su organi upravljanja te utvrđeni osnovni pravci djelovanja udruge.

Od 1996. godine, Udruga kampista Hrvatske kontinuirano radi na poboljšanju usluga kamping turizma, provodi kontrolu tih usluga i radi na omasovljavanju kontakata stranih i domaćih kampista preko organiziranja raznih druženja. Broj članova Udruge kampista Hrvatske se od 1997. godine konstantno povećavao, zahvaljujući djelovanju udruge u pružanju informacija,

³⁸ Kamping udruženje Hrvatske, <http://www.camping.hr/> (pristupljeno dana 23.11.2018.)

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Ibid.

⁴² Udruženje kampista Hrvatske, <http://www.camping-croatia.com/> (pristupljeno dana 23.11.2018.)

zaštiti kampera te pronalaženju sve većeg broja kampova sa popustima za članove udruge, pa je 2015. godine dosegao brojku od 2600 članova.⁴³

Udruga ostvaruje suradnju sa drugim kamping organizacijama diljem Europe poput primjerice SF-Caravan Ry, Caravan Club of Sweden, Baranyai Camping Club, Caravaning Club Slovenia, Caravaning Seniori Slovenije, Autoklub Češke Republiky i drugim udruženjima.⁴⁴

Udruga kampista Hrvatske ima vlastito glasilo pod nazivom *Camping* koje se tiska u prosječno 5000 primjeraka te šalje na adrese svih članova udruge, kao i predstavnicima svih kamperskih udruga Europe (među njima i prethodno navedene udruge).⁴⁵ Glasilo je zanimljivo kamperima jer pruža informacije o aktualnoj ponudi, kvaliteti i cijeni usluga kampova i proizvođača kamp opreme te o popustima za članove.

3.4.Prostorni raspored kampova u Republici Hrvatskoj

Republika Hrvatska se među europskim zemljama ističe značajnim udjelom kampova u turističkoj ponudi, a i prema ukupnom broju mjesta u kampovima ubraja se u važnije kamperske destinacije. Stoga je zanimljivo kako su hrvatski kampovi raspoređeni u prostoru, odnosno koji su dijelovi naše zemlje značajno orijentirani na ovu vrstu ponude.

Godina 1988. značajna je po tome što je hrvatski turizam bio u uzlaznoj putanji, a nakon te godine uslijedio je lagani, a zatim i drastični pad turističkog prometa uzrokovan tragičnim ratnim zbivanjima.⁴⁶ Usporedo s padom turističkog prometa uslijedilo je i zatvaranje velikog broja kampova.

Najznačajniji predstavnik kamping turizma kontinentalnog dijela Republike Hrvatske, Plitvička jezera bila su okupirana, a posebno su bili pogođeni kampovi oko šireg područja Splita, kampovi na Makarskoj rivijeri, dubrovačkom primorju, zadarsko – biogradskom i šibenskom priobalju.⁴⁷ Iz istih razloga, analiza aktualnog stanja ne bi mogla pružiti realnu sliku stanja kamping ponude Republike Hrvatske.

⁴³ Udruženje kampista Hrvatske, <http://www.camping-croatia.com/> (pristupljeno dana 23.11.2018.)

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Sladoljev, J. : *Kamping turizam – priručnik za vlasnike i voditelje kampova*, C.A.S.H., Pula, 1998., str. 201

⁴⁷ Ibid., str. 202

Izrazita koncentracija turističke ponude Republike Hrvatske u njenom obalnom dijelu očituje se ponajviše kad je riječ o kampovima. Naime, 97,5% mjesta i čak 98,6% noćenja u hrvatskim kampovima odnosi se isključivo na prostore neposredno uz obalu mora.⁴⁸ Pritom se od svega 240.000 ostvarenih noćenja u kampovima kontinentalnog dijela Republike Hrvatske čak ¾ odnosilo na područje Plitvičkih jezera.⁴⁹

Iako kampova ima uz sve dijelove hrvatskog Jadrana osim nekih otoka, mogu se zamijetiti prostori velikih koncentracija i prostori gdje kampova ima vrlo malo. Analizirajući podatke vidi se da je daleko najveća koncentracija kampova uz zapadnu obalu Istre. Godine 1988. je tu bilo smješteno preko 40% smještajnih kapaciteta i ostvareno oko 50% noćenja u kampovima.⁵⁰ Vodeće mjesto je imala Poreština.⁵¹ To ostvarenje nije samo rezultat velikih smještajnih kapaciteta u Istri, već je i odraz bolje kvalitete usluga, opremljenosti kampova i boljeg iskorištenja kapaciteta. Posebno se ističu mjesta Savudrija, Novigrad, Umag, Poreč, Rovinj i Medulin.⁵² Istra je 1984. godine nosila titulu *Naj - kamp Europe* sa kampom Veštar kraj Rovinja. Istra je 1998. godine započela turističku sezonu s ukupno 40 kampova, u kojima je bilo mjesta za 117.376 osoba, odnosno 47,6% ukupnih kapaciteta Hrvatske.⁵³

Veća koncentracija kampova može se uočiti i u priobalju od Rijeke do Crikvenice i Novog Vinodolskog, u zadarskom i šibenskom priobalju, na Makarskoj rivijeri te na kvarnerskim otocima.⁵⁴ Znatno je manji broj kampova na istočnoj obali Istre uključujući i Opatijsku rivijeru, u priobalju od Trogira do Omiša, u dubrovačkom primorju s Konavlima i poluotokom Pelješcom, te na otoku Hvaru. U području sa slabije razvedenom obalom i nepovoljnijom mikroklimom nalazi se veoma mali broj kampova, posebice uz rijeku Neretvu i u podvelebitskom primorju.

Razmjerno veličini i značenju pojedinih otoka u ukupnoj kamping ponudi mogu se izdvojiti četiri skupine kampova. U prvu skupinu spadaju otoci s razmjerno mnogo mjesta u kampovima. To su kvarnerski otoci Krk, Cres, Lošinj, Rab, Pag i sjevernodalmatinski otok Murter.⁵⁵ Drugu skupinu s nešto manje mjesta u kampovima čine sjeverno dalmatinski otoci Vir i Pašman, te srednjodalmatinski otok Hvar. Treću skupinu čine otoci na kojima je ponuda

⁴⁸ Kamping udruženje Hrvatske, <http://www.camping.hr/> (pristupljeno dana 23.11.2018.)

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Ibid.

⁵² Ibid.

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Ibid.

u kampovima simbolično zastupljena. To su otoci Ugljan, Brač, Korčula i Mljet. Četvrtu skupinu čine otoci na kojima uopće nema kampova.⁵⁶

Promatrano u cjelini na jadranskoj obali gotovo da i nema područja gdje između dva kampa udaljenost iznosi više od 40 kilometara. Iznimke su podvelebitsko primorje između Jablanca i Starigrada (oko 70 km.), te obala između Ploča i Slanog, odnosno Bačinskih jezera i Stona, na krajnjem jugu Hrvatske (oko 60 km).⁵⁷ Među većim otocima nedostatak kampova znakovit je za istočni i južni dio otoka Brača te zapadni dio otoka Korčule.

Istra sudjeluje u ukupnom turizmu Republike Hrvatske s najvišim udjelom u kamping turizmu, mjereno brojem kampova te brojem postelja, kamping turizam najveći značaj ima za županiju koja ima najmanji udio u ukupnom turizmu Republike Hrvatske, Ličko-senjsku županiju. Kamping turizam u Ličko – senjskoj županiji sudjeluje s 39% u ukupnom turizmu. Najmanji udio kamping turizma (izuzev Zagrebačke županije koja se izuzima jer se radi o kontinentalnom turizmu), bilježi na obali Dubrovačko-neretvanska županija, svega 4%.

Zahvaljujući prvenstveno sjeverozapadnom dijelu Hrvatske (Istra i Kvarner), kamping kapaciteti imaju eksponencijalni trend rasta i relativno stabilan razvojni put u odnosu na ukupne i osnovne kapacitete Republike Hrvatske.⁵⁸

Republika Hrvatska za razliku od većine drugih europskih zemalja ima daleko nerazvijeniju kampersku ponudu u kontinentalnom području i posve je vezana za maritimni turizam. Ta područja imaju značajnu tranzitnu ulogu, naročito Gorski kotar i Lika gdje prolaze glavni turistički tokovi koji povezuju europske emitivne zemlje sa Jadranskom morem. Taj je prostor s turističkog stajališta premalo valoriziran i kao takav nedovoljno iskorišten.

Na obalama Istre i Kvarnera ostvarivalo se 1988. godine više od 50% ukupnog inozemnog turističkog prometa, a 1997. godine više od 60% što govori koliko je značajna blizina lokacije prema emitivnim prostorima odnosno izvorima turističke potražnje, bez obzira što je klimatski povoljnija toplija Dalmacija od sjevernog Jadrana.⁵⁹ Dodatnu poteškoću predstavlja spori povratak turista zbog ratnih zbivanja, loše kvalitete kamping ponude i loše prometne

⁵⁶ Kamping udruženje Hrvatske, <http://www.camping.hr/> (pristupljeno dana 23.11.2018.)

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Ibid.

povezanosti. Koncentracija velikog broja cestovnih vozila, loši uvjeti duž prometnica uzrokuju kašnjenje i zastoje u prometu a samim time i nezadovoljstvo turista, konstantno potiču iznalaženje rješenja kako bi se te barijere uklonile.

Kvalitetni cestovni pravci Rijeka – Zagreb – Goričani i Rijeka –Split – Dubrovnik te tzv. *Karlovački prsten* koji je usko grlo hrvatskog turističkog prometa daju novu dimenziju razvoju ukupnog turizma, a naročito njegovih segmenata kao što je kamping turizam. Daljnja izgradnja modernih prometnica koje povezuju postojeće europske turističke cestovne pravce mora biti prioritet. U cilju brže revitalizacije i razvoja kamping turizma u Dalmaciji i južnom primorju trebalo bi dati naglasak na razvoj pomorskog prometa koji je nedovoljno razvijen.

Hrvatski obalni prometni sustav nije cjelovito ni adekvatno pratio prometne potrebe u cjelokupnom dosadašnjem razvoju. Trajektni promet se smatrao sporednim oblikom prijevoza u usporedbi s cestovnim. Stoga, nameće se potreba iznalaženja novih rješenja u razvoju suvremene obalne linijske plovidbe kako bi se koncipirao primjereniji i svestraniji sustav veza na hrvatskom primorju.⁶⁰

Trebalo bi suvremene tehnologije i informatizaciju iskoristiti kao priliku i poticaj za stvaranje širih i logičnijih sustava cjeline na turističkim područjima i time formirati odgovarajući informatički sustav i servis primorskih turističkih destinacija.⁶¹ U svakom slučaju trebalo bi iskoristiti prednosti duljine hrvatske obale, veliki broj naseljenih otoka, te čisto i nezagađeno more.

⁶⁰ Kamping udruženje Hrvatske, <http://www.camping.hr/> (pristupljeno dana 23.11.2018.)

⁶¹ Ibid.

4.KAMPING TURIZAM NA PODRUČJU OTOKA KRKA

Kvarner je mjesto na kojem se spajaju planine, divljina, šume, rijeke i more. Mjesto je to na kojem čovjek upoznaje širine svoga duha i blagodati prirode. Kvarnerski zaljev spaja Istru, Gorski kotar te Dalmaciju. U zaljevu Kvarnera smjestili su se veliki otoci Krk, Cres, Lošinj, Rab i Pag te mnogi manji otoci i hridi poput Golog otoka, Silbe ili Oliba.

Upravo sa ovog prostora kreću počeci turizma u Republici Hrvatskoj i Europi. U Opatiji su se tijekom povijesti odmarali mnogi kraljevi, carevi, grofovi i plemići, a Opatija je bila i mjesto okupljanja boema, pjesnika i glumaca. Na Kvarneru se nalaze i mnoga druga poznata turistička središta poput Crikvenice, Lovrana, Mošćenica ili Jadranova. Centralno mjesto na Kvarneru ima grad Rijeka koja je političko, kulturno i sveučilišno središte regije Primorja i Gorskog kotara. Rijeka i okolica su poznati po karnevalskim običajima i tradiciji maskiranja. Riječki Karneval poznat je u cijelom svijetu i na samom je vrhu popularnosti uz sam bok brazilskom u Rio de Janeiru i Venecijanskom karnevalu.

Prednost regije Kvarnera je blizina granice sa Slovenijom i Italijom te dobra prometna povezanost sa Zagrebom, što regiju čini lako dostupnom i dosta dobro posjećenom tijekom čitave godine, jer upravo se ovdje ponekad može skijati u planinama i kupati i u moru u istome danu.

Kamping turizam razvijen je u mnogim mjestima Kvarnera među kojima se posebice ističe otok Krk koji broji desetke kampova od kojih su čak dva kampa kategorizirani sa 5 zvjezdica, a to su kamp Krk i kamp Omišalj o kojima će više biti riječi u daljnjem tekstu rada. Za kamping ponudu otoka Krka najviše su zaslužne prirodne blagodati i brojne kulturno-povijesne znamenitosti otoka koje svake godine privlače stotine tisuća posjetitelja.

4.1.Geografski položaj i prirodni resursi otoka Krka

Otok Krk je najveći otok na Jadranskom moru. Površina otoka Krka iznosi 405km², a nalazi se u Primorsko-goranskoj županiji, u srcu Kvarnerskog zaljeva, a administrativno sjedište mu je grad Krk. Krk je otok s najviše naseljenih mjesta, ima ih ukupno 68. Otok Krk s kopnom i susjednim mjestima poput Rijeke, Crikvenice i Novog Vinodolskog spaja poznati Krčki most.

Okružen je Vinodolskim kanalom s istočne, Riječkim zaljevom sa sjeverozapadne i Kvarnerićem s jugozapadne strane. Trokutastog je oblika ili točnije oblika nepravilnog četverokuta.⁶²

Obala otoka Krka u Riječkom zaljevu je niska i pristupačna, u Kvarneriću je djelomično niska i razvedena, s brojnim uvalama među kojima je najveća Puntarska draga. Najdulja obala, ona u Vinodolskom kanalu, može se podijeliti u tri cjeline. Južna je izrazito strma gdje se vrhovi od preko 400 metara gotovo okomito spuštaju u more.⁶³ To je područje izrazitog krša na kojem obitavaju bjeloglavi supovi pa je 1969. godine proglašeno ornitološkim rezervatom.⁶⁴ S obzirom da je skoro potpuno nepristupačna, nije naseljena.

Srednji dio je manje strm te pristupačniji, naročito oko uvale Soline. Sjeverni dio pruža se između uvale Slivanjska i uvale Voz i naziva se Koščera.⁶⁵ Tu je obala ponovno strma i potpuno nepristupačna, ali je bitno niža od one na južnom dijelu istočne obale.

Otok Krk je iznimno atraktivna turistička destinacija zbog povoljnog zemljopisnog položaja, blage klime, čistog mora, bogate vegetacije te dobre povezanosti s kopnom. Život otočana nekoć je uglavnom bio vezan za ribarstvo, pomorstvo i brodogradnju, no zbog razvoja turizma i pozicioniranja otoka Krka kao atraktivne turističke destinacije danas se sve više stanovnika bavi turizmom, iznajmljivanjem apartmana u privatnom smještaju, uslužnim djelatnostima i slično.

Na otoku Krku pokraj mjesta Omišlja smještena je Zračna luka Rijeka, stoga je otok Krk direktno povezan s 15 gradova (Berlin, Frankfurt, Stuttgart, München, London, Moskva, Oslo, Bern, Stockholm, Zagreb i drugo) u čak 11 europskih zemalja.⁶⁶

Otok Krk ima raznoliku i zanimljivu floru i faunu. Na otoku je 1969. godine osnovan prvi ornitološki rezervat za bjeloglave supove u svijetu. Na Krku postoji više od 30 vrsta vodozemaca i gmazova.⁶⁷

⁶² Bolonić, M., Žic-Rokov, I. : *Otok Krk kroz vijekove*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2002., str. 13

⁶³ Ibid., str. 14

⁶⁴ Ibid., str. 15

⁶⁵ Ibid., str. 17

⁶⁶ Ibid., str. 23

⁶⁷ Ibid., str. 28

Na otoku Krku nalaze se brojna pitoreskna mjesta smještena uz obalu koja svojom ljepotom, arhitekturom, prirodnim položajem, tradicijom, poviješću i kulturnim zbivanjima mame turiste sa svih strana Hrvatske i svijeta. Svojom se turističkom ponudom te sve većim brojem posjetitelja na godišnjoj razini ističu mjesta Baška, Malinska, Omišalj, Krk te Njivice.

Otok Krk karakterizira neobičan reljef s krškim oblicima od kojih se po brojnosti ističu špilje i pećine, dolci i škrape. Obala otoka Krka je razvedena, s brojnim zaljevima. Otok Krk ima iznimno bogatu kulturnu povijest te je nekoć bio jedno od najvažnijih središta hrvatskih glagoljaša. Zbog brojnih prirodnih ljepota, predivnih plaža te bistroga mora, ne čudi što otok Krk svake godine posjećuje sve više turista. Samo 2017. godine od siječnja do kolovoza otok je imao više od 250.000 registriranih dolazaka s gotovo milijun i pol noćenja, uglavnom stranih gostiju.⁶⁸ Od turistički najposjećenijih mjesta otoka Krka ističu se grad Krk, Baška, Malinska, Njivice i Omišalj.

Na otoku Krku postoje sljedeći kampovi :

- Krk Premium Camping Resort by Valamar (5*) - Krk,
- Camping Omišalj (5*) - Omišalj,
- Kamp Pila (3*) – Punat,
- Ježevac Premium Camping Resort by Valamar (4*) - Krk
- Camping Bor (4*) - Krk,
- Kamp odmorište Krk (3*) - Krk,
- Kamp Njivice (4*) - Njivice.

4.3.Kampovi sa 5* na području otoka Krka

Otok Krk broji desetak kampova od kojih se samo dva kampa ubrajaju u kategorizaciju kampova sa 5 zvjezdica. Radi se o kampu Krk Premium Camping Resort by Valamar i Camping Omišalj. Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar pripada grupaciji Valamar koja je vodeća turistička grupa u Republici Hrvatskoj, s ukupno 10% kategoriziranih hrvatskih smještajnih kapaciteta. U svojim hotelima, apartmanskim naseljima i kampovima na jadranskoj obali grupacija Valamar istovremeno prima više od 48.000 gostiju godišnje. Camping Omišalj se do 2016. godine kada je renoviran u trajanju od skoro dvije godine

⁶⁸ Državni zavod za statistiku, <http://www.dzs.hr/> (pristupljeno dana 25.11.2018.)

nazivao kamp Pušća, a pripada vlasništvu poduzeća Hadria d.d. iz Novalje koja i na otoku Pagu posjeduje brojne renomirane kampove sa četiri i pet zvjezdica.

4.3.1.Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar

Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar pripada skupini ekoloških kampova turističke grupacije Valamar, a kategoriziran je sa 5 zvjezdica i jedini je kamp te kategorije na otoku Krku uz Camping Omišalj. Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar ima 12 parcela, prostire se na čak 11 ha, a može zaprimiti ukupno 1300 kampista. Ovaj kamp obuhvaća spa centar, novo dječje igralište u vodi, grijani vanjski bazen te razne sportske sadržaje. Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar je prvi kamp sa 5 zvjezdica na Jadranu, a tu je kategorizaciju dobio 2016. godine.

Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar je smješten uz plažu i udaljen svega 500 metara od stare gradske jezgre grada Krka. Gostima su dostupni besplatni WiFi i prostrano parkiralište kampa koje je ujedno čuvano 24 sata na dan od strane zaštitara kampa. Internet pokriva minimalno 80% površine kampa. Klimatizirane mobilne kućice sadrže potpuno opremljene kuhinje. S prostranih natkrivenih terasa pruža se pogled na sredozemno raslinje ili Jadransko more, ovisno o preferencijama gostiju kampa.

Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar sadrži :⁶⁹

- 2 sanitarna čvora,
- 8 obiteljskih kupaonica,
- dječje sanitarije,
- sanitarije za invalide,
- kabine za umivanje,
- sudopere sa toplom vodom,
- perilicu rublja,
- sušilicu rublja,
- prostor za pranje pasa,
- kemijski wc,

⁶⁹ Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar, <http://www.premiumcampingresortvalamar.hr/> (pristupljeno dana 25.11.2018.)

- kamper servis,
- tuševe na plaži u sklopu kampa.

Kamp ima ukupno dva moderno uređena sanitarna čvora. Uz standardnu opremu, sadrže obiteljske kabine, veseli kutak prilagođen djeci, prostoriju za prematanje djece, prostor za pranje rublja opremljen strojevima i sušilicama za rublje, set za glačanje, dio za pranje posuđa opremljen perilicama posuđa, tuševe za pranje pasa.

Ponuda *Bazen i wellness* Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar gostima nudi sljedeće usluge :⁷⁰

- bazen,
- dječji bazen,
- satovi fitnessa,
- soba za opuštanje,
- spa sadržaji,
- tretmani tijela,
- pedikura,
- manikura,
- depilacija,
- tretmani lica,
- tretmani uljepšavanja,
- suncobrani,
- ležaljke za plažu,
- grijani bazen,
- infinity bazen,
- tobogan,
- vanjski bazen,
- masaža,
- spa centar,
- finska sauna,

⁷⁰ Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar, <http://www.premiumcampingresortvalamar.hr/> (pristupljeno dana 25.11.2018.)

- infracrvena sauna.

Wellness ponuda uključuje kupku od čokolade i maslinovog ulja, kupku od vina i čokolade, finsku i infracrvenu saunu, depilaciju (cijelog tijela, nogu, ruku, bikini zone, lica), tretmane lica koji obuhvaćaju masažu lica i maske za lice (masku od citrusa, masku od meda i cimeta, masku od crnog blata, masku s mineralima Mrtvog mora, masku od jogurta i meda, masku sa kompleksom Q10) te masaže (parcijalnu masažu, anticelulitnu masažu, masažu relax masažu, masažu vulkanskim kamenjem, Ayurveda masažu). Dodatna se naknada plaća za usluge masaže, spa centra i saune.⁷¹ Cijene masaža kreću se u rasponu od 140 do 180kn za tretman od 30 minuta, cijene spa centra kreću se u rasponu od 40 do 110kn, dok je cijena 30 minuta finske saune 70kn, a 30 minuta infracrvene saune 90kn.⁷²

Sportske i rekreativne aktivnosti koje se nude gostima kampa su :⁷³

- aerobik,
- glazba/izvedbe uživo,
- filmske večeri,
- plaža,
- vodeni park,
- večernja zabava,
- dječji klub,
- sadržaji za sportove na vodi (u okviru objekta),
- animatori,
- mini golf,
- jahanje,
- ronjenje,
- biciklizam,
- vožnja kanuom,
- najam bicikala,
- stolni tenis,
- dječje igralište,

⁷¹ Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar, <http://www.premiumcampingresortvalamar.hr/> (pristupljeno dana 25.11.2018.)

⁷² Ibid.

⁷³ Ibid.

- igraonica,
- teniski teren.

Navedene aktivnosti gosti mogu prakticirati i noću jer su svi sportski tereni osvijetljeni reflektorima. Dodatne se naknade plaćaju za sadržaje za sportove na vodi, mini golf, jahanje, ronjenje, vožnju kanuom, najam bicikala, stolni tenis te korištenje teniskih terena).

U kampu Krk Premium Camping Resort by Valamar postoje tri vrste smještajnih jedinica :

- kamp parcele,
- camping kućice,
- mobilne kućice.

Postoji pet različitih prostranih kamp parcela u kampu :⁷⁴

- Luxury Mare (90-110m²) – opremljena roštiljem i suncobranima, dozvoljeni kućni ljubimci.
- Premium Mare (80-100m²) – opremljena roštiljem, dozvoljeni kućni ljubimci.
- Comfort Mare (60-90m²) – SAT TV, roštilj, dozvoljeni kućni ljubimci
- Comfort (40-60m²) – smještene u mediteranskom zelenilu, SAT TV, roštilj, dozvoljeni kućni ljubimci.
- Standard (20-40m²) – smještene u mediteranskom zelenilu, SAT TV, roštilj, dozvoljeni kućni ljubimci.

Tablica 1. Cijena kamp parcela u kampu Krk Premium Camping Resort by Valamar za 2019. godinu (euri)

	15.03.-09.05. 10.09.-09.11.	10.05.-23.05. 01.09.-09.09.	24.05.-18.06.	19.06.-04.07.	05.07.-18.07.	19.07.-17.08.	18.08.-24.08.	25.08.-31.08.
OSOBA / DAN: 16+ GODINA	6,90	9,00	10,30	11,30	12,00	12,60	11,30	8,80
DIJETE / DAN: 0-3,99 GODINA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
DIJETE / DAN: 4-15,99 GODINA	0,00	0,00	0,00	6,50	8,60	9,50	0,00	0,00
PARCELA / DAN: LUXURY MARE	38,90	56,60	65,30	88,80	95,70	99,10	84,80	79,80
PARCELA / DAN: PREMIUM MARE	28,50	38,00	43,80	59,40	63,60	65,60	57,90	55,40
PARCELA / DAN: COMFORT MARE	19,20	25,70	29,70	39,90	42,50	43,60	40,20	39,40
PARCELA / DAN: COMFORT	17,20	23,00	26,60	35,70	37,90	38,80	36,40	35,90
PARCELA / DAN: STANDARD	15,20	20,30	23,50	31,50	33,30	34,00	32,60	32,40
KAMP MJESTO BEZ STRUJE / DAN	8,30	10,90	12,60	17,30	18,80	19,60	15,80	14,30
KUĆNI LJUBIMAC / DAN	4,50	5,60	7,00	7,00	7,50	8,00	7,00	6,50

Izvor : Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar, <http://www.premiumcampingresortvalamar.hr/>
(pristupljeno dana 25.11.2018.)

⁷⁴ Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar, <http://www.premiumcampingresortvalamar.hr/>
(pristupljeno dana 25.11.2018.)

Cijene su izražene po danu i u eurima. Ukupna dnevna cijena = broj osoba dnevno + (cijena za dijete) + dnevna cijena parcele + dnevna cijena kućnog ljubimca (ako je primjenjivo). Sve navedene cijene podložne su promjenama.

Tablica 2. Boravišna pristojba po osobi dnevno za kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar (2019.)

	BORAVIŠNA PRISTOJBA - PO OSOBI DNEVNO	
	01.06.-30.09.	01.01.-31.05. 01.10.-31.12.
PO OSOBI (IZNAD 18 GODINA)	8,00 Kn (cca. 1,10 Eur)	6,00 Kn (cca. 0,80 Eur)
PO OSOBI (0-11,99 GODINA)	0,00	0,00
PO OSOBI (12-17,99 GODINA)	50%	50%

Izvor : Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar, <http://www.premiumcampingresortvalamar.hr/>
(pristupljeno dana 25.11.2018.)

Vrste camping kućica kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar su :

- Superior (30m²),
- Family (38m²),
- Bell Vista Premium (32m²),
- Bella Vista Premium Family sa dječjim igralištem (38m²),
- Bella Vista Premium Romantic (18m²),
- Bella Vista Premium sa vrtnom terasom (32m²),
- Bella Vista Premium sa spektakularnim pogledom (32m²).

Tablica 3. Pregled opremljenosti Camping kućica kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar

CAMPING HOMEOVI / CAMPING CHALETOVI	POVRŠINA	OPIS
SUPERIOR	30 m ²	kuhinja, dnevni boravak, tuš/wc, terasa, klima uređaj, soba s bračnim krevetom, dječja soba sa dva kreveta
FAMILY	38 m ²	kuhinja i dnevni boravak, 2 kupaonice s tuš kabinom, terasa, klima uređaj, spavaća soba s francuskim krevetom, dječja soba sa dva kreveta
BELLA VISTA PREMIUM	32 m ²	dnevni boravak sa potpuno opremljenom kuhinjom, 2 kupaonice s tušem, terasa, klima uređaj, soba sa francuskim krevetom, dječja soba sa dva odvojena kreveta
BELLA VISTA PREMIUM FAMILY SA DJEČJIM IGRALIŠTEM	38 m ²	dnevni boravak sa kuhinjom, 2 kupaonice s tušem, terasa, klima uređaj, soba s bračnim krevetom, dvije dječje sobe sa dva odvojena kreveta
BELLA VISTA PREMIUM ROMANTIC	18 m ²	dobro opremljena kuhinja, dnevni boravak, kupaonica s tušem, terasa, kreveti: 2
BELLA VISTA PREMIUM SA VRTNOM TERASOM	32 m ²	dnevni boravak sa kuhinjom, 2 kupaonice s tušem, terasa, klima uređaj, soba s bračnim krevetom, dječja soba sa dva odvojena kreveta
BELLA VISTA PREMIUM SA SPEKTAKULARNIM POGLEDOM	32 m ²	dnevni boravak sa kuhinjom, 2 kupaonice s tušem, terasa, klima uređaj, soba s bračnim krevetom, dječja soba sa dva odvojena kreveta

Izvor : Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar, <http://www.premiumcampingresortvalamar.hr/>
(pristupljeno dana 25.11.2018.)

U slučaju da u kamping kućici boravi do najviše dva kućna ljubimca, kamping kućica se naplaćuje po cijeni dnevnog najma, a kućni ljubimci naplaćuju se po važećim cijenama navedenim u cjeniku kampiranja. Sve camping kućice imaju natkrivene terase i vrtnu garnituru.

Cijene camping kućica ovise o vrsti camping kućice, broju odraslih osoba i djece koja dolaze te samom datumu rezervacije, a podložne su promjenama. PDV je uključen u cijenu. Cijena smještajne jedinice sadržava postavljanje :

- jedne kamp kućice ili jednog šatora + jednog osobnog vozila ili motorkotača + dječjeg šatora (1,5 m) na parceli ili neposredno uz kamp mjesto,
- automata (kampera) + dječji šator (1,5 m) na parceli ili neposredno uz kamp mjesto.

Boravišna i ekološka pristojba nisu uključene u cijenu. Boravišnu i ekološku pristojbu gosti su dužni platiti na recepciji kampa. Boravišna pristojba iznosi od lipnja do kolovoza 8,00kn po osobi dnevno, u svibnju, rujnu i listopadu ona iznosi 6,00 kuna po osobi dnevno, a od siječnja do travnja te tijekom studenog i prosinca ona iznosi 5,00 kuna po osobi dnevno.

Krk Premium Camping Resort nudi smještaj u luksuznom glamping šatoru u blizini plaže, bazena i svih drugih sadržaja kampa. Šator je dovoljno zaklonjen kako bi vam pružio idealan prostor za odmor i opuštanje. Šator je potpuno opremljen, a sadrži kuhinju, dnevni boravak i kupaonicu. Udobnost u dvije sobe s bračnim krevetom i dječjoj sobi s dva kreveta omogućuje jedinstveni doživljaj cijeloj obitelji.

Glamping šator obuhvaća :

- šator za luksuzno kampiranje (glamping),
- površina : 38 m²,
- tri spavaće sobe (dvije sobe s bračnim krevetom od kojih je jedna smještena na galeriji, te dječja soba s dva kreveta),
- opremljena kuhinja,
- kupaonica,
- dnevni boravak,
- klima uređaj,
- SAT TV,

- prostrana natkrivena terasa sa dvije ležaljke i opuštajuće lounge stolice,
- maksimalan broj osoba : 6,
- smješten je u blizini mora i vanjskog bazena.

Cijene glamping šatora ovise o broju odraslih osoba i djece koja dolaze te samom datumu rezervacije, a podložne su promjenama. PDV je uključen u cijenu.

U središtu kampa nalazi se novouređeni središnji trg Campsite Piazza s trgovinama, pekarom, tržnicom, restoranom te prostorom za razna događanja. Restoran poslužuje velik izbor specijaliteta autohtone dalmatinske kuhinje te kuhinje Istre i Kvarnera kao i jela međunarodne kuhinje poput talijanske, indijske, španjolske i slično.

U sklopu kampa nalazi se *Politin bistro* koji gostima svakodnevno nudi lokalne specijalitete te mediteransku ponudu jela, a jela se poslužuju kao doručak, kasni doručak, ručak i večera. Jelovnik bistroa je *a la carte*.

U sklopu kampa otvorene nude se usluge mjenjačnice i recepcije koje su gostima kampa na raspolaganju 24 sata na dan, kao i usluge peglanja, kemijske čistionice, praonice rublja te usluga čuvanja djece koje se mogu koristiti uz plaćanje dodatne naknade.

Slika 1. Kompleks kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar

*Izvor : Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar, <http://www.premiumcampingresortvalamar.hr/>
(pristupljeno dana 25.11.2018.)*

U dječjem klubu *Maro* organiziraju se razne aktivnosti za djecu do 12 godina starosti, a u klubu *Teens* mlađi gosti u dobi od 12 do 18 godina mogu se zabaviti uz igraću konzolu

Nintendo Wii, dok se u klubu *Hobby* održavaju kreativne radionice za sve uzraste.⁷⁵ Djeci je na raspolaganju dječji bazen, a svi gosti mogu uživati u panoramskom pogledu na grad i more koji se pruža s bazena.

U sklopu kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar nalazi se pješčana plaža dužine 150m i širine 15 metara, s pogledom na stari grad Vrsar. Plaža posjeduje Plavu zastavu. Na plažu je dopušten pristup psima koji imaju odijeljen prostor za boravak. Nudistička plaža udaljena je svega 200 metara i posjetiteljima pruža odmor u netaknutoj prirodi uz čisto more.

Osoblje kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar govori čak četiri jezika, i to engleski, njemački, talijanski i francuski jezik.⁷⁶

Statistika posjećenosti kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar prema broju noćenja i broju dolazaka u razdoblju od 2015. do 2018. godine slijedi u tablici 4. Iz tablice 4 je vidljivo kako broj noćenja te broj dolazaka kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar iz godine u godinu bilježi porast gostiju. Prema podacima o zemljama iz koje gosti kampa dolaze, u razdoblju od 2015. do 2018. godine najviše gostiju u kamp dolazi iz Italije, Njemačke, Poljske, Austrije i Mađarske.

Tablica 4. Statistika noćenja i dolazaka kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar 2015.-2018.

GODINA	BROJ NOĆENJA	BROJ DOLAZAKA
2015.	184.335	23.158
2016.	197.491	26.476
2017.	213.519	28.511
2018.	230.057	32.725

Izvor : Turistička zajednica otoka Krka, <http://www.tz-krk.hr/> (pristupljeno dana 25.11.2018.)

Najveća je posjećenost gostiju zabilježena tijekom razdoblja srpnja i kolovoza. Godine 2015. u srpnju je zabilježeno 6.123 dolazaka te 48.984 noćenja, dok je u kolovozu zabilježeno 6.453 dolazaka te 49.786 noćenja.

Godine 2016. u srpnju je zabilježeno 6.450 dolazaka te 51.912 noćenja, dok je u kolovozu zabilježeno 6.250 dolazaka te 54.687 noćenja.

⁷⁵ Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar, <http://www.premiumcampingresortvalamar.hr/> (pristupljeno dana 25.11.2018.)

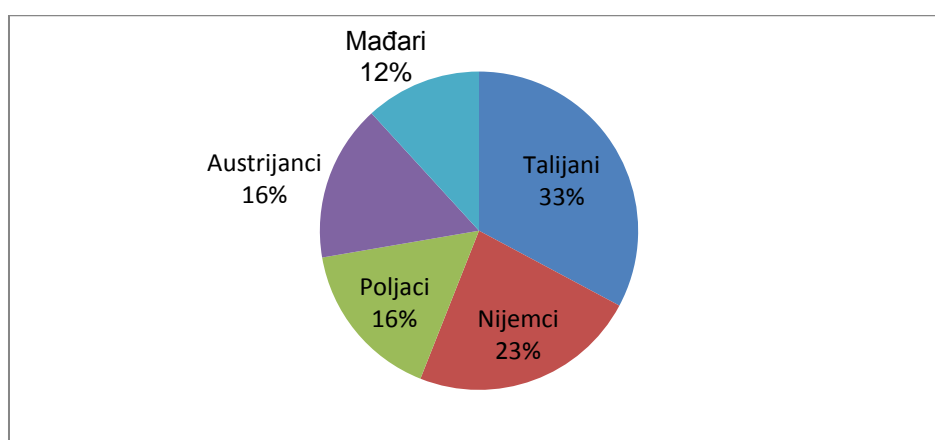
⁷⁶ Ibid.

Godine 2017. u srpnju je zabilježeno 6.319 dolazaka te 51.782 noćenja, dok je u kolovozu zabilježeno 5.826 dolazaka te 54.954 noćenja.

Godine 2018. u srpnju je zabilježeno 5.881. dolazaka te 51.125 noćenja, dok je u kolovozu zabilježeno 6.544 dolazaka te 53.815 noćenja.

Udio gostiju iz Italije se svake godine kreće u rasponu od 30 do 35% u ukupnom udjelu gostiju kampa, što upućuje na činjenicu da su Talijani daleko najbrojniji od svih gostiju kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar.

Grafikon 2. Struktura gostiju kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar u 2018. godini

Izvor : Turistička zajednica otoka Krka, <http://www.tz-krk.hr/> (pristupljeno dana 25.11.2018.)

Hrvatski državljani u ukupnom udjelu gostiju kampa zauzimaju neznatnih 2-3% udjela po godini, što je ponajviše posljedica visokih cijena usluga i smještaja kampa premda se radi o kampu koji je kategoriziran sa 5 zvjezdica, a hrvatski su gosti još uvijek skloniji odlasku u kampove sa 3 i 4 zvjezdice u odnosu na inozemne goste više i visoke platežne moći koji preferiraju kampove sa 4 i 5 zvjezdica. Grafikon 2 prikazuje strukturu gostiju kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar u 2018. godini.

Nagrade i certifikati koje posjeduje kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar su :

- Croatia Best Campiste 2018.-2015. – nagrada za iznimnu razinu kvalitete i usluge.
- Leading Campings 2017. – nagrada za 10 najboljih kampova u Europi.
- ANWB Top Camping (2017., 2018.) – nagrada vodećeg europskog autokluba ANWB iz Nizozemske za 2017. i 2018. godinu za vrhunsku kamping destinaciju Europe.
- Turistički cvijet – kvaliteta za Hrvatsku 2016. – nagrada Hrvatske gospodarske komore za priznanje najboljem gospodarskom turističkom subjektu.

- Best Camping 2016. – nagrada uglednog europskog udruženja Leading Campings of Europe za najbolji europski kamp.
- DCC Europa Preis 2016. – nagrada Deutcher Camping Cluba za luksuznu ponudu, kvalitetno upravljanje, otvorenost inovacijama i pravovremeno prepoznavanje želja gostiju.
- Plava zastava – međunarodni ekološki certifikat za visoku razinu čistoće mora i obale.
- Inovacamp Award 2016. – nagrada nizozemskog autokluba ANWB za najbolji inovativni kamp godine u konkurenciji 6 kampova te za kamp godine u konkurenciji 16 kampova.
- Croatia's Best Campsites 2018. – nagrada Kamping udruženja Hrvatske za zadovoljavanje postavljene standarde kvalitete u sklopu definiranog sustava ocjenjivanja u četiri kategorije (sanitarije, smještajne jedinice, ugostiteljska i trgovačka ponuda te sadržaji za slobodno vrijeme).
- ADAC Superplatz 2018. – nagrada njemačkog autokluba ADAC za najbolje kamping odredište Europe.
- Najkamp Adria 2016.-2015. – nagrada najboljeg hrvatskog kampa od strane slovenskih kampista.

Iz navedenih se nagrada i certifikata vidi kako se radi o luksuznom kampu koji svojim gostima pruža nezaboravan doživljaj opuštanja, rasonode i brojnih zanimljivosti te raznoliku i vrhunsku kvalitetu ponude.

4.3.2.Camping Omišalj

Camping Omišalj kategoriziran je kao kamp sa 5 zvjezdica i jedini je kamp te kategorije uz kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar. Camping Omišalj je smješten na sjeverozapadnoj obali otoka Krka, u neposrednoj blizini mosta koji otok spaja s kopnom, te na svega 3 km od zračne luke i grada Omišlja. Camping Omišalj svojim gostima pruža smještaj na osunčanim, potpuno opremljenim parcelama, prostire se na površini od 8 ha, a u svojoj ponudi ima i udobne mobilne kućice od kojih neke imaju i svoj vlastiti bazen. Camping Omišalj može primiti 900 kampista i ima parkiralište čuvano 24 sata na dan.

Gostima je na raspolaganju uz moderan sanitarni objekt i ograđen prostor za šetanje pasa. Plaža je šljunčana, na njoj se može pronaći i bar, dok je dio plaže namijenjen gostima s kućnim ljubimcima.

Otok Krk je idealan za ljubitelje aktivnog odmora, posebice za bicikliste i planinare, ali i za one koji vole istraživati kulturno-povijesnu baštinu. Od glavnog otočkog središta, grada Krka, kamp je udaljen svega 25 km, jednako kao i od centra regije Kvarner, grada Rijeke.

Slika 2. Camping Omišalj

Izvor : Turistička zajednica otoka Krka, <http://www.tz-krk.hr/> (pristupljeno dana 25.11.2018.)

Camping Omišalj ima 180 parcela od kojih su sve parcele sa strujom, vodom i kanalizacijom. Dozvoljeni su kućni ljubimci na području kampa, a internet mreža pokriva minimalno 80% površine kampa. Osoblje Camping Omišalj govori tri jezika, engleski, njemački i talijanski.

Kamp sadrži :⁷⁷

- 2 sanitarna čvora,
- 6 obiteljskih kupaonica,
- dječje sanitarije,
- sanitarije za invalide,
- kabine za umivanje,
- sudopere sa toplom vodom,
- perilicu rublja,
- sušilicu rublja,
- prostor za pranje pasa,

⁷⁷ Kamp Omišalj, <http://www.kampomisalj.hr/> (pristupljeno dana 26.11.2018.)

- kemijski wc,
- kamper servis,
- tuševe na plaži u sklopu kampa.

Camping Omišalj ima ukupno dva moderno uređena sanitarna čvora. Uz standardnu opremu, sadrže obiteljske kabine, veseli kutak prilagođen djeci, prostoriju za prematanje djece, prostor za pranje rublja opremljen strojevima i sušilicama za rublje, set za glačanje, dio za pranje posuđa opremljen perilicama posuđa, tuševe sa topolom vodom za pranje pasa. Sanitarni objekti su prilagođeni osobama s posebnim potrebama.

U sklopu Camping Omišalj nalazi se prekrasna šljunčana plaža prostire se duž cijele životopisne uvale Pušća. Plaža je duga 150m, a široka 10 metara. Ova plaža posjeduje Plavu zastavu. Plaža svojom prirodnom ljepotom te popratnim zabavnim sadržajima ispunjava sve kriterije za opušajući odmor na plaži. Brigu za okoliš i podmorje promiče se raznim eko aktivnostima. Uređene šetnice oko plaže stvorene su za romantične šetnje uz šum valova i povjetarac mora.

Ugostiteljska i trgovačka ponuda kampa obuhvaća :⁷⁸

- mini trgovinu,
- ribarnicu,
- voćarnicu,
- restoran,
- barove,
- slastičarnicu.

Rekreativna i sportska ponuda kampa obuhvaća :⁷⁹

- otvoreni bazen,
- otvoreni dječji bazen,
- večernju animaciju,
- animaciju za odrasle,
- animaciju za djecu,

⁷⁸ Kamp Omišalj, <http://www.kampomisalj.hr/> (pristupljeno dana 26.11.2018.)

⁷⁹ Ibid.

- dječje igralište,
- polivalentno igralište,
- teren za košarku,
- teren za mini golf.

Ostali sadržaji kampa obuhvaćaju :⁸⁰

- zajednički prostor za roštiljanje,
- zatvoren prostor za društvene aktivnosti,
- kino,
- plažu za pse,
- ambulantu,
- bankomat.

Parcele koje su na raspolaganju gostima Camping Omišalj su :⁸¹

- parcela Premium (100-140m²) – prva zona uz more, priključak za vodu, struju, odvod.
- parcela Gold (100-140m²) – druga zona uz more, priključak za vodu, struju i odvod.
- parcela Silver (100-140m²) – treća zona uz more, priključak za vodu, struju i odvod.

Tablica 5 prikazuje cijene kamp parcela za Camping Krk za 2019. godinu u kunama i eurima. Plaćanje na recepciji kampa vrši se isključivo u kunama. PDV je uključen u cijenu.

Tablica 5. Cijenik parcele Camping Omišalj za 2019. godinu (kune/eur)

CIJENE PO DANU	18.04 - 08.06 09.09 - 27.10	08.06 - 01.07 01.07 - 08.08	01.07 - 30.07 30.08 - 01.09	29.07 - 10.08
ODRASLA OSOBA	48,75 kn (48,00 €)	74,25 kn (69,00 €)	82,50 kn (78,00 €)	90,00 kn (85,00 €)
ODRASLI PREKO 60.GODINA	33,75 kn (32,00 €)	52,50 kn (49,50 €)	63,75 kn (60,50 €)	75,00 kn (70,00 €)
DIJETE 7- 11,99 GODINA	GRATIS	33,75 kn (32,00 €)	39,00 kn (37,00 €)	48,75 kn (46,00 €)
DIJETE DO 6,99 GODINA	GRATIS	GRATIS	GRATIS	GRATIS
NADOPLATA ZA LRED	30,00 kn (28,50 €)	50,00 kn (47,50 €)	70,00 kn (66,50 €)	100,00 kn (95,00 €)
PARCELA PREMIUM	132,00 kn (125,00 €)	264,00 kn (250,00 €)	300,00 kn (285,00 €)	360,00 kn (340,00 €)
PARCELA GOLD	97,50 kn (92,50 €)	202,50 kn (192,00 €)	232,50 kn (222,00 €)	247,50 kn (235,00 €)
PARCELA SILVER	97,50 kn (92,50 €)	180,00 kn (171,00 €)	202,50 kn (192,00 €)	217,50 kn (207,00 €)
NENASTANJENA PARCELA	187,50 kn (178,00 €)	262,50 kn (250,00 €)	337,50 kn (320,00 €)	337,50 kn (320,00 €)
DODATAN ŠATOR NA PARCELI	26,25 kn (25,00 €)	54,50 kn (51,50 €)	42,75 kn (40,50 €)	45,00 kn (42,50 €)
DODATAN AUTOMOBIL NA PARCELI	30,00 kn (28,50 €)	41,25 kn (39,00 €)	45,75 kn (43,50 €)	48,75 kn (46,00 €)
DODATAN AUTODOM NA PARCELI	49,50 kn (47,00 €)	76,50 kn (72,50 €)	80,25 kn (76,50 €)	80,25 kn (76,50 €)
DODATNA KAMP PRIKOLICA NA PARCELI	49,50 kn (47,00 €)	76,50 kn (72,50 €)	80,25 kn (76,50 €)	80,25 kn (76,50 €)
DODATAN MOTOCIKL NA PARCELI	22,50 kn (21,50 €)	36,75 kn (34,50 €)	39,75 kn (37,50 €)	39,75 kn (37,50 €)
SEF	10,00 kn (9,50 €)	10,00 kn (9,50 €)	10,00 kn (9,50 €)	10,00 kn (9,50 €)
PRIKOLICA ZA PLOVILO/STVARI	22,50 kn (21,50 €)	33,75 kn (32,00 €)	44,25 kn (42,00 €)	56,25 kn (53,00 €)
KUĆNI LJUBIMAC	45,00 kn (42,50 €)	52,50 kn (50,00 €)	75,00 kn (70,00 €)	75,00 kn (70,00 €)
HLADNJAK	15,00 kn (14,00 €)	18,75 kn (17,50 €)	18,75 kn (17,50 €)	22,50 kn (21,00 €)
PRIVATNA KABINA	97,50 kn (92,50 €)	112,50 kn (106,50 €)	135,00 kn (127,50 €)	150,00 kn (142,50 €)

Izvor : Kamp Omišalj, <http://www.kampomisalj.hr/> (pristupljeno dana 26.11.2018.)

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Ibid.

Boravišna pristojba u razdoblju od lipnja do kolovoza iznosi 8,00 kuna po osobni dnevno, tijekom svibnja, rujna i listopada ona iznosi 6,00 kuna po osobi dnevno, a u razdoblju od siječnja do travnja te tijekom studenog i prosinca ona iznos 5,00 kuna po osobi dnevno.

Vrste mobilnih kućica koje su na raspolaganju gostima Camping Omišalj su :⁸²

- Mobilna kućica DeLuxe (34m²) - u prvoj zoni uz more ili oko bazena.
- Mobilna kućica Premium (34m²) - u drugoj zoni uz more.
- Mobilna kućica Gold (34m²) - u trećoj zoni uz more.

Sve tri vrste mobilnih kućica su kompletno opremljene te imaju prostranu natkrivenu terasu. Sve su tri vrste mobilnih kućica namijenjene za četiri odrasle osobe i dvoje djece do 12 godina, imaju po dvije odvojene spavaće sobe s kupaonicama, dnevni boravak s potpuno opremljenom kuhinjom, klima uređaj, kućni ljubimci nisu dozvoljeni jedino u mobilnim kućicama DeLuxe smještenima uz bazene. Parkirno mjesto za osobni automobil osigurano je na parkiralištu. U cijenu najma uključeno je parkirno mjesto za 1 osobno vozilo, struja, voda, plin, SAT - TV, početno i završno čišćenje, posteljina i ručnici te Wi -Fi internet. Minimalni boravak u mobilnim kućicama je 7 dana. Za boravak kraći od 7 dana naplaćuje se završno čišćenje u iznosu od 300,00kn.

Mobilne kućice kampa su veličine 34 m², a u kombinaciji su dva modela :⁸³

- dvosobne (110 kućica),
- kamp kućice s tri spavaće sobe (10 kućica) opremljene s po dvije kupaonice, dnevnim boravkom i kuhinjom te terasom površine 25 m².

U sezoni 2018. mobilne kućice su pozicionirane tako da se 20 kućica smjestilo oko 3 manja bazena površine 70 m² u kojima se gostima nudi nekoliko vodenih sadržaja.

Cijena mobilne kućice uključuje :⁸⁴

- 4 odrasle osobe i dvoje djece do 12 godina starosti,
- parkirno mjesto za jedan automobil,
- početno i završno čišćenje,
- posteljina i ručnici,

⁸² Kamp Omišalj, <http://www.kampomisalj.hr/> (pristupljeno dana 26.11.2018.)

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Ibid.

- električna energija, voda i plin,
- SAT-TV,
- klimatizacija,
- mikrovalna pećnica,
- aparat za kavu i vodu,
- terasa i vrtna garnitura,
- 2 ležaljke za plažu.

Doplata se vrši za :⁸⁵

- petu osobu u kućici iznad 12 godina starosti (60,00 kuna),
- dodatan automobil (68,70 kuna dnevno),
- dodatan motor (39,70 kuna dnevno).

Tablica 6 prikazuje cijene mobilnih kućica Camping Omišalj za 2019. godinu izražene u kunama i eurima. Plaćanje se na recepciji kampa vrši isključivo u kunama. PDV je uračunat u cijenu.

Boravišna pristojba za razdoblje od lipnja do kolovoza iznosi 8,00 kuna po osobi dnevno, tijekom svibnja, lipnja, rujna i listopada ona iznosi 6,00 kuna po osobi dnevno, a u razdoblju od siječnja do travnja te tijekom studenog i prosinca ona iznosi 5,00 kuna po osobi dnevno. PDV je uključen u cijenu.

Jednokratna prijava iznosi 7,00 kuna po osobi dnevno. PDV je uključen u cijenu.

Tablica 6. Cjenik mobilnih kućica Camping Omišalj za 2019. godinu (kune/euri)

CIJENE PO DANU	19.04. - 11.05. 14.09. - 27.10.	11.05. - 08.06. 07.09. - 14.09.	08.06. - 29.06. 31.08. - 07.09.	29.06. - 06.07. 24.08. - 31.08.	06.07. - 27.07. 10.08. - 24.08.	27.07. - 10.08.
Mobilna kućica Delux	825,00 kn (110,00 €)	1050,00 kn (140,00 €)	1350,00 kn (180,00 €)	1575,00 kn (210,00 €)	1875,00 kn (250,00 €)	2325,00 kn (310,00 €)
Mobilna kućica Premium	600,00 kn (80,00 €)	825,00 kn (110,00 €)	1125,00 kn (150,00 €)	1350,00 kn (180,00 €)	1650,00 kn (220,00 €)	1875,00 kn (250,00 €)
Mobilna kućica Gold	375,00 kn (50,00 €)	600,00 kn (80,00 €)	900,00 kn (120,00 €)	1125,00 kn (150,00 €)	1425,00 kn (190,00 €)	1575,00 kn (210,00 €)
Nadopлата za Family Bungalow	37,50 kn (5,00 €)	75,00 kn (10,00 €)	75,00 kn (10,00 €)	112,50 kn (15,00 €)	150,00 kn (20,00 €)	150,00 kn (20,00 €)
Kućni ljubimac	75,00 kn (10,00 €)	75,00 kn (10,00 €)	112,50 kn (15,00 €)	112,50 kn (15,00 €)	112,50 kn (15,00 €)	112,50 kn (15,00 €)

Izvor : Kamp Omišalj, <http://www.kampomisalj.hr/> (pristupljeno dana 26.11.2018.)

⁸⁵ Kamp Omišalj, <http://www.kampomisalj.hr/> (pristupljeno dana 26.11.2018.)

Statistika posjećenosti Camping Omišalj prema broju noćenja i broju dolazaka u razdoblju od 2013. do 2018. godine slijedi u tablici 1. Godine 2016. i 2017. je Camping Omišalj bio zatvoren zbog renoviranja, nakon kojeg je iz kategorije sa 4 zvjezdice dobio kategoriju 5 zvjezdica.

Renoviranjem tijekom 2016. i 2017. godine kompleks je dobio novu recepciju, dva sanitarna čvora, centralni objekt s restoranom, barom, trgovinom i bazenom na tri stotine kvadrata, i mnoštvo pratećih sadržaja. Posve novi kamperski kompleks kategorizacije s čak pet zvjezdica nakon renoviranja je postao novi ponos omišaljske, ali i smještane ponude otoka Krka, na kojem se ostvaruje čak trećina županijskog te oko 6% nacionalnog turističkog prometa.

Na lokalitetu unutar kojeg je, na zemljištu u vlasništvu Općine Omišalj do pred koju godinu djelovalo ne baš reprezentativno kampilistište Pušća od studenog 2017. godine je konačno osvanuo i više no dojmljiv, suvremeni kamperski kompleks koji će u nadolazećim sezonama biti i tražen, ali i prepoznatljiv i u van hrvatskim turističkim okvirima, što potvrđuju rezultati ostvarenog broja noćenja i broja dolazaka za 2018. godinu kao i struktura posjetitelja prema zemljama iz kojih dolaze za 2018. godinu.

Tablica 7 prikazuje statistiku noćenja i dolazaka za Camping Omišalj u razdoblju od 2013. do 2018. godine, izuzev 2016. i 2017. godinu kada se spomenuti kamp renovirao. Kao i kod kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar i kod Camping Omišalj je vidljivo kako broj noćenja te broj dolazaka iz godine u godinu bilježi porast. Porast broja noćenja i broja dolazaka je nešto manji nego kod kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar, ali nije neznatan.

Tablica 7. Statistika noćenja i dolazaka za Camping Omišalj 2015.-2018.

GODINA	BROJ NOĆENJA	BROJ DOLAZAKA
2013.	180.458	21.095
2014.	193.992	24.239
2015.	212.456	27.567
2018.	227.780	31.896

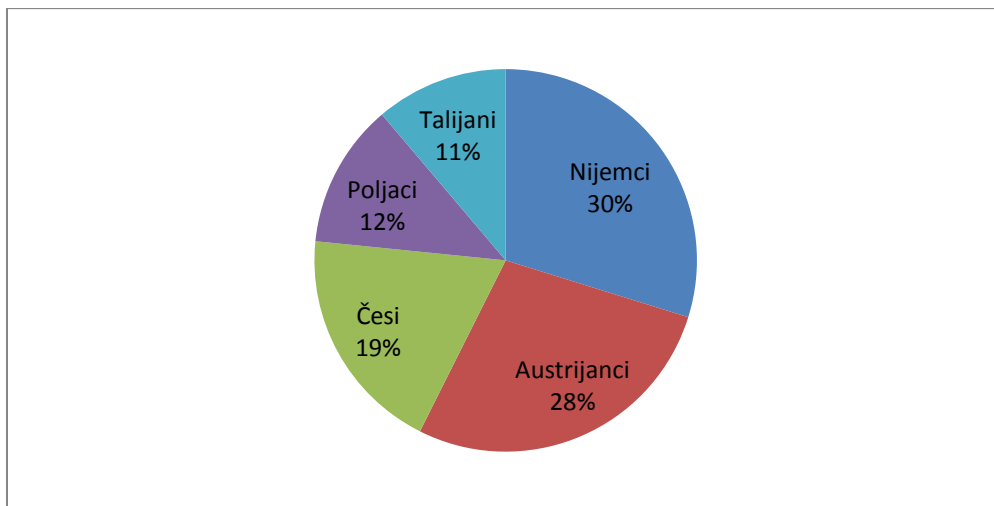
Izvor : Turistička zajednica otoka Krka, <http://www.tz-krk.hr/> (pristupljeno dana 26.11.2018.)

Prema podacima o zemljama iz koje gosti kampa dolaze, u razdoblju od 2015. do 2018. godine najviše gostiju u Campng Omišalj dolaze iz Njemačke, Austrije, Češke, Poljske i Italije.

Udio gostiju iz Njemačke je najveći u ukupnom udjelu gostiju Camping Omišalj, a svake se godine kreće u rasponu od 28 do 33% u ukupnom udjelu gostiju kampa (izuzev 2016. i 2017. godine kada je Camping Omišalj bio zatvoren zbog renoviranja), što upućuje na činjenicu da su Nijemci daleko najbrojniji od svih gostiju kampa Omišalj.

Grafikon 3 prikazuje strukturu gostiju Camping Omišalj u 2018. godini.

Grafikon 3. *Struktura gostiju Camping Omišalj u 2018. godini*

Izvor : Turistička zajednica otoka Krka, <http://www.tz-krk.hr/> (pristupljeno dana 26.11.2018.)

Za razliku od strukture gostiju iz zemlje iz koje dolaze kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar u Camping Omišalj u najvećem broju pristižu gosti iz Njemačke, a zatim iz Austrije.

Što se tiče posjećenosti Camping Omišalj od strane hrvatskih državljana, oni u ukupnom udjelu gostiju kampa zauzimaju neznatnih 3-4% udjela po godini, što je ponajviše posljedica visokih cijena usluga i smještaja kampa premda se radi o kampu koji je kategoriziran sa 5 zvjezdica, a hrvatski su gosti još uvijek skloniji odlasku u kampove sa 3 i 4 zvjezdice u odnosu na inozemne goste više i visoke platežne moći koji preferiraju kampove sa 4 i 5 zvjezdica.

Nagrade i certifikati koje posjeduje Camping Omišalj su :

- Croatia Best Campiste 2014.-2015. - nagrada za iznimnu razinu kvalitete i usluge.
- Leading Campings (2018.) - nagrada za 10 najboljih kampova u Europi.

- ANWB Top Camping (2018.) - nagrada vodećeg europskog autokluba ANWB iz Nizozemske za vrhunsku kamping destinaciju Europe.
- Turistički cvijet – kvaliteta za Hrvatsku 2018. – nagrada Hrvatske gospodarske komore za priznanje najboljem gospodarskom turističkom subjektu.
- DCC Europa Preis 2018. - nagrada Deutcher Camping Cluba za luksuznu ponudu, kvalitetno upravljanje, otvorenost inovacijama i pravovremeno prepoznavanje želja gostiju.
- Plava zastava - međunarodni ekološki certifikat za visoku razinu čistoće mora i obale.
- Inovacamp Award 2018. - nagrada nizozemskog autokluba ANWB za najbolji inovativni kamp godine u konkurenciji 4 kampa te za kamp godine u konkurenciji 12 kampova.

Iz navedenih se nagrada i certifikata vidi kako se radi o luksuznom kampu koji svojim gostima pruža bogatu i vrhunsku kvalitetu ponude uz brojne zanimljive sadržaje za zabavu i opuštanje vrhunske kvalitete.

4.3.SWOT analiza kampova Krk Premium Camping Resort by Valamar i Camping

Omišalj

Nosioci kamping turizma, u poslovanju, moraju obratiti pozornost na to da prirodne resurse treba tretirati kao dio turističke ponude koja zadovoljava turističke potrebe (odmor, oporavak, uspostavljanje psihofizičke ravnoteže i slično) jer je zadovoljenje zdravstveno rekreativnih, a potom i kulturnih turističkih potreba osnova svih turističkih kretanja. Stoga je odnos i ponašanje prema okolišu bitna komponenta u kontekstu turističkog vrednovanja svakog prostorno atraktivnog resursa, u čemu posebno važnu ulogu ima menadžment prirodnih resursa u procesu njihove zaštite i valorizacije.³⁵

Kako bi se utvrdilo prednosti i nedostatke te prilike i prijetnje na tržištu kamping turizma, provedena je tzv. SWOT analiza kampova Krk Premium Camping Resort by Valamar i Camping Omišalj. Zadaća je SWOT analize identificirati prilike koje se trenutno ne mogu

koristiti zbog nedostatka potrebnih resursa i jedinstvene kompetencije koje poduzeće posjeduje te superiornog načina na koji ih koristi.⁸⁶

Vanjsko okruženje sastoji se od varijabli (prilika i prijetnji) koje su izvan poduzeća i obično nisu unutar kratkoročne kontrole menadžmenta, a čine kontekst unutar kojeg poduzeće posluje.⁸⁷ U unutarnjem okruženju identificiraju se snage i slabosti.

Tablica 8 prikazuje SWOT analizu kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar kojim se nastoje utvrditi prilike i prijetnje s kojima se susreće ili bi se mogao susretati u skoroj budućnosti te snage i slabosti kojima je svakodnevno okružen.

Tablica 8. SWOT analiza kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar

SNAGE	SLABOSTI
Kategorizacija 5*	Visoke cijene smještaja i usluga
Profesionalnost osoblja i poznavanje 4 strana jezika	Nedostatak podataka o tržištu
Brojnost sportskih sadržaja	Sezonalnost
Wellness i spa ponuda	Promocija
Brojnost asortimana usluga	
Briga o okolišu	
Dozvoljen ulaz kućnim ljubimcima	
Sadržaji za kućne ljubimce	
Blizina kulturnih i povijesnih lokaliteta	
Luksuzno opremljene mobilne kućice i glamping šatori	
PRILIKE	PRIJETNJE
Praćenje potreba i želja turista	Inovacije usluga konkurencije
Uvođenje novih atrakcija i sportskih sadržaja za goste	Cijene smještaja i usluga konkurencije
Etabliranost na turističkom tržištu	Visoke cijene smještaja i usluga
Širenje prostora kampa	Orijentiranost ka inozemnim gostima
Privlačenje novih segmenata gostiju	Loši gospodarski potezi Vlade RH
Inovacije usluga	

Izvor : Autor rada (28.11.2018.)

Iz tablice 8 je vidljivo kako su najveće snage kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar kategorizacija kampa među kampove sa 5*, profesionalnost osoblja i poznavanje četiri strana jezika, brojnost sportskih sadržaja i wellness i spa ponuda, dok su najveće prilike praćenje potreba i želja turista, uvođenje novih atrakcija i sportskih sadržaja za goste. Etabliranost na turističkom tržištu i širenje prostora kampa.

Najveće slabosti kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar su visoke cijene smještaja i usluga, nedostatak podataka o tržištu, sezonalnost i promocija, dok su najveće prijetnje

⁸⁶ Gonan Božac, M. : *SWOT analiza i TOWS matrica – sličnosti i razlike*, Ekonomska istraživanja, 21 (1), 2008., str. 5

⁸⁷ *Ibid.*, str. 7

inovacija usluga konkurencije, cijene smještaja i usluga konkurencije, visoke cijene smještaja i usluga, orijentiranost ka inozemnim gostima te loši gospodarski potezi Vlade Republike Hrvatske.

Tablica 9 prikazuje SWOT analizu Camping Omišalj kojim se nastoje utvrditi prilike i prijetnje s kojima se susreće ili bi se mogao susretati u skoroj budućnosti te snage i slabosti kojima je svakodnevno okružen.

Tablica 9. SWOT analiza Camping Omišalj

SNAGE	SLABOSTI
Kategorizacija 5*	Visoke cijene smještaja i usluga
Profesionalnost osoblja	Nedostatak podataka o tržištu
Brojnost sportskih i drugih sadržaja	Sezonalnost
Renoviranje područja kampa	Nedovoljne marketinške aktivnosti
Brojnost asortimana usluga	
Ljepota krajolika (prirodno okruženje)	
Dozvoljen ulaz kućnim ljubimcima	
Sadržaji za kućne ljubimce	
Raznolikost i bogatstvo flore i faune	
Luksuzno opremljene mobilne kućice i glamping šatori	
PRILIKE	PRIJETNJE
Praćenje potreba i želja turista	Inovacije usluga konkurencije
Uvođenje novih atrakcija i sportskih sadržaja za goste	Cijene smještaja i usluga konkurencije
Razvijena i posve nova infrastruktura	Visoke cijene smještaja i usluga
Uvođenje novih sadržaja za sve uzraste	Onečišćenje okoliša
Privlačenje novih segmenata gostiju	Loši gospodarski potezi Vlade RH
Ulaganje i imidž i promociju kampa	

Izvor : Autor rada (28.11.2018.)

Iz tablice 9 je vidljivo kako su najveće snage Camping Omišalj kategorizacija kampa među kampove sa 5 zvjezdica, profesionalnost osoblja, brojnost sportskih i drugih sadržaja te renoviranje područja kampa, dok su najveće prilike praćenje potreba i želja turista, uvođenje novih atrakcija i sportskih sadržaja za goste, razvijena i posve nova infrastruktura te uvođenje novih sadržaja za sve uzraste.

Najveće slabosti Camping Omišalj su visoke cijene smještaja i usluga, nedostatak podataka o tržištu, sezonalnost i nedovoljne marketinške aktivnosti, dok su najveće prijetnje inovacija usluga konkurencije, cijene smještaja i usluga konkurencije, visoke cijene smještaja i usluga, onečišćenje okoliša te loši gospodarski potezi Vlade Republike Hrvatske.

Kako je vidljivo iz tablica 8 i 9, snage, slabosti, prilike i prijetnje kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar i Camping Omišalj su vrlo slične, stoga se ove dvije SWOT

analize uvelike mogu usporediti. Ponudom, cijenama smještaja i usluga, raznolikošću sportskih aktivnosti te wellness i spa ponude kao i ponude za kućne ljubimce su oba kampa na približno istoj razini ulaganja i raznolikosti ponude te razini cijena usluga. Razlike u navedena dva kampa se ogledaju ponajprije kroz njihov položaj, odnosno smještaj gdje se kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar nalazi bliže određenim kulturno-povijesnim sadržajima, dok je Camping Omišalj više *izoliran*, okružen prirodnim ljepotama netaknutog krajolika te raznolikom florom i faunom specifičnom za otok Krk.

Usprkos svim navedenim slabostima i prijetnjama ovih dvaju kampova otoka Krka dugoročno gledano opstanak ovih kampova ne bi trebao biti upitan.

5. STRATEGIJA RAZVOJA KAMPING TURIZMA DO 2020. GODINE

Strategija razvitka turističkog sektora Republike Hrvatske definirana je u dva temeljna dokumenta, a to su :⁸⁸

- Razvojna strategija hrvatskog turizma (usvojila Vlada Republike Hrvatske u Rijeci 1993. godine),
- Glavni turistički plan Republike Hrvatske (na zahtjev Vlade Republike Hrvatske izradila tvrtka Horwath Consulting iz Beča uz stručnu pomoć Instituta za turizam iz Zagreba).

U funkciji ostvarivanja dva temeljna cilja razvitka kamping ponude, a to su :⁸⁹

- obnova, potpunija valorizacija i zaštita turističkih potencijala,
- izgradnja novog identiteta i tržišno repozicioniranje Republike Hrvatske kao jedne od vodećih turističkih zemalja Europe i Mediterana.

Temeljni turistički ciljevi koje Republika Hrvatska treba ostvariti su :⁹⁰

- postati jedna od najvažnijih turističkih destinacija Sredozemlja,
- razvijati turizam u kvalitativnom i kvantitativnom smislu, a da pritom ne uništava prirodne i antropogene resurse,
- priroda, ljudi i turistički rezultati trebaju predstavljati bitan faktor za cjelokupni gospodarski razvoj države,
- očuvanje interesa domaćeg stanovništva,
- stabilan rast i razvoj turističkog sektora.

U funkciji ostvarivanja obnove te potpunije valorizacije i zaštite kamping turističkih potencijala najvažnije je zakonski regulirati :⁹¹

- vlasničku pretvorbu i privatizaciju koje direktno utječu na pitanja koncesije,

⁸⁸ Cvelić Bonifačić, J., Milohnić, I. : *Menadžment promjena kamping turizma*, Suvremeni trendovi u turizmu, Pula, 2014., str. 165

⁸⁹ Ibid., str. 166

⁹⁰ Ibid., str. 167

⁹¹ Ibid., str. 168

- normativno reguliranje hrvatskog turističkog sustava te uvođenje europskih standarda kvalitete,
- uvođenje ekoloških standarda radi efikasnije zaštite prirodnih turističkih resursa.

Turistički programi za unaprijeđenje turističke ponude i postizanje boljih učinaka turizma su:⁹²

- podizanje standarda postojećih smještajnih kapaciteta,
- podizanje razine kvalitete,
- poboljšanje mjera za produženje turističke sezone,
- pomoć nerazvijenim područjima,
- povećanje investicija u infrastrukturu,
- povećanje ekoloških investicija,
- povećanja broja edukacija djelatnika u turizmu.

Republika Hrvatska je oduvijek zanimljiva zbog iznimnog geoprometnog položaja, bogatstva prirodnih resursa, kulturno povijesne baštine, povoljne klime i slično, no veliki problem razvoju turizma predstavljaju neiskorišteni potencijali čija realizacija Republiku Hrvatsku dovesti među vodeće turističke zemlje Europe.

Kamping kapaciteti u Republici Hrvatskoj imaju eksponencijalni trend rasta i stabilan razvojni put u odnosu na ukupne kapacitete Republike Hrvatske, zahvaljujući prvenstveno sjevernom dijelu Republike Hrvatske, Istri i Kvarneru.

Kamping turizam Republike Hrvatske prate mnoga neriješena pitanja kao što su parceliranje, nedovoljna opremljenost dječjim igralištima i bazenima. Potrošnja u hrvatskim kampovima u odnosu na ostale turističke zemlje Europe je neznatna. Povratkom gostiju u hrvatske kampove oživljavati će i investicije u poboljšanju kvalitete kamping proizvoda i kako je taj segment bio zanemarivan, konačno bi trebao dobiti značajnije mjesto i opravdati svoju već godinama poznatu profitabilnost.⁹³ Obnova kampova, razvoj prometne infrastrukture, obogaćivanje ponude i slično pravi su put poboljšanju kvalitete turističke ponude, no valja poraditi i na nezadovoljavajućoj razini kvalitete strukture postojećih smještajnih kapaciteta.

⁹² , Cvelić Bonifačić, J., Milohnić, I., op.cit. str. 70

⁹³ Ibid., str. 171

Preporuke za unaprjeđenje hrvatskog kamping turizma su :⁹⁴

- mjere za povećanje kvalitete,
- mjere za bolji tržišni miks,
- mjere za pojačano investiranje i ulaganje u razvoj kampova,
- mjere za unapređenje kamping edukacije,
- mjere za unapređenje kamping organizacije.

Cilj spomenutih mjera je uklanjanje slabosti hrvatskog kamping turizma i stvaranje konkurentske prednosti čime hrvatski kamping turizam može postati najkonkurentniji kamping proizvod na Mediteranu. Predložene mjere na makro i mikro razini trebaju ispuniti postavljene strateške ciljeve postizanja kamping konkurentnosti u Republici Hrvatskoj.

Strateški ciljevi predloženih mjera kamping turizma su :⁹⁵

- povećati popunjenost kapaciteta u postojećim kampovima na najmanje 80 dana,
- povećati kvalitetu kampova,
- povećati kapacitete za 20% u postojećim i novim kampovima, kamp naseljima i odmorštima, kampovima u domaćinstvu i seljačkom domaćinstvu,
- povećati udio u Europskim kamping noćenjima na najmanje 7%,
- diferencirati kamping ponudu (transformacija kampova u kamp naselja i slično),
- stvoriti sustav malih obiteljskih i butik kampova, podići kvalitetu i kategoriju kampova u domaćinstvu te povećati njihov kapacitet, konkurentnost i uspješnost,
- stvoriti mrežu kamp odmorišta uz autoceste,
- stvoriti sustav novih kampova uz gradove,
- omogućiti eko, etno, ruralne i druge selektivne oblike kamping turizma,
- povećati zaposlenost u kampingu,
- kroz povećanu kvalitetu povećati konkurentnost hrvatskog kampinga na Mediteranu,
- povećati poslovnu uspješnost i doprinijeti ukupnom razvoju hrvatskog gospodarstva.

U Republici Hrvatskoj ne postoji točna evidencija poslovanja kampova u domaćinstvu ni sustavno praćenje poslovanja svih kampova u Republici Hrvatskoj uključujući statističko praćenje ulaganja u kampove i druge gospodarske pokazatelje. Kako bi se sadašnji statistički

⁹⁴ Cvelić Bonifačić, J., Milohnić, I., op.cit., str. 174

⁹⁵ Ibid., str. 176

obuhvat unaprijedio treba dopuniti način prikupljanja osnovnih statističkih podataka i iste prilagoditi zahtjevima Europske unije te revidirati brojne pravne dokumente koji direktno ili indirektno utječu na poslovanje kampova.

U svibnju 2013. godine Vlada Republike Hrvatske predstavila je *Strategiju razvoja turizma do 2020. godine* čiji je cilj poticanje rasta i bolje pozicioniranje hrvatskog turizma na svjetskom tržištu te prilagođavanje globalnim trendovima. Glavni cilj *Strategije razvoja hrvatskog turizma do 2020. godine* je povećanje njegove atraktivnosti i konkurentnosti, što će rezultirati ulaskom u vodećih 20 turističkih destinacija u svijetu po kriteriju konkurentnosti.⁹⁶

Strategijom je predviđeno sljedeće :

- rast udjela smještaja kampova u ukupnom smještajnom kapacitetu (povećanje udjela kampova sa 25,2% na 25,8%)
- povećanje kapaciteta za oko 7 tisuća kamp mjesta (20-ak tisuća ležajeva),
- izgradnja 5-7 novih kampova srednje veličine,
- izgradnja oko 50 malih/obiteljskih kampova.⁹⁷

Strategijom se planira obogatiti ponuda uvođenjem raznih dodatnih sadržaja u već postojeće kamping kapacitete i usmjeravanje ponude ka specifičnim tržišnim nišama u svrhu bolje popunjenosti i produljenja trajanja sezone. Ukoliko se kamp tematizira kao primjerice obiteljski navedeno može pridonijeti povećanju popunjenosti smještajnih kapaciteta tokom godine, a time i povećanju profitabilnosti smještajnih objekata iz grupe kampova.

Izgradnja nove kamping ponude odnosi se pretežito na razvoj tematiziranih malih kampova (obiteljski kampovi i kampovi na seoskim gospodarstvima), kampovi na kontinentu planiraju se uz važnije prometne pravce, također planiraju se kampovi na područjima posebne zaštite poput nacionalnih parkova.

Izgradnja novih kamping odmorišta i kamping naselja te poboljšanje kvalitete postojećih odnosi se ponaprke na visokokvalitetnu ponudu pri čemu je krajnji cilj razvoj kamping turizma i prepoznatljivost istoga kroz visoku kvalitetu usluga.

⁹⁶ Cvelić Bonifačić, J., Milohnić, I., op.cit., str. 178

⁹⁷ Ibid., str. 180

6.ZAKLJUČAK

Republika Hrvatska ima brojne prirodne i antropogene mogućnosti za razvoj turizma, što posebice pogoduje razvoju kamping turizma. Problem je što se najveći profit ostvaruje upravo dolaskom turista na plaže, no turiste više ne zanima tradicionalna ponuda. Javlja se nove želje i preferencije kojima turisti zadovoljavaju želje i potrebe, pa je izuzetno bitno da se turistička ponuda prilagođava željama suvremenih turista. I dalje je u ponudi more i plaže, no uvode se i nove mogućnosti odnosno modifikacije ponude koje se mogu iskoristiti tijekom cijele godine, a koje se odnose i na pojavu i razvoj kamping ponude u Republici Hrvatskoj. Premda su prvi kampovi izgrađeni još prije Drugog Svjetskog rata na otocima Krku i Rabu, snažniji razvoj kampiranja započeo je tek nakon 60-ih godina 20. stoljeća kada je započeo intenzivni razvoj suvremenog turizma sljedeći dinamiku razvoja turizma u svijetu. Razvoj kamping turizma u Republici Hrvatskoj prošao je kroz sedam faza, a to su razdoblje začetka nastajanja kamping proizvoda, razdoblje stvaranja i etabliranja, razdoblje potvrđivanja kamperskog i naturističkog proizvoda u konkurentnom okruženju, razdoblje diferencijacije, profilacije i vrhunac rasta, razdoblje saturacije, razdoblje krize, te razdoblje ponovnog lansiranja kamperskog i naturističkog proizvoda. Upravo promatrajući Europu, Hrvatska je jedna od omiljenijih kamping destinacija, no u tom okruženju također ima i vrlo jaku konkurenciju s čijom se kvalitetom može uspoređivati i mjeriti. Kampiranju su skloniji Nizozemci, Danci, Francuzi, Britanci, Norvežani i Nijemci, a prema broju kampova vodeća kamping destinacija je Francuska, zatim slijede Velika Britanija, Italija, Njemačka i Nizozemska. Prema tim podacima može se zaključiti da su snažna emitivna tržišta ujedno i vodeća po razvijenosti kamping ponude. U radu je izvršena komparacija dvaju kampova sa 5 zvjezdica na otoku Krku, kampa Kark Premium Camping Resort by Valamar i Camping Omišalj. To su rijetki kampovi kategorizirani sa 5 zvjezdica u Republici Hrvatskoj, nude usluge visoke kvalitete te brojne luksuzne tretmane i ponudu svojim gostima, a njihova se ponuda gotovo ne razlikuje, izuzev geografskog smještaja. Kao temeljni problem kamping ponude u Republici Hrvatskoj može se istaknuti malobrojnost kampova sa 4 i 5 zvjezdica, koje preferiraju inozemni gosti, ali i relativno loša i zastarjela opremljenost kampova sa 2 i 3 zvjezdice kojima gravitiraju domaći turisti. Kako je kamping ponuda jedan od najpopularnijih oblika smještaja u Republici Hrvatskoj kojih posljednjih pet godina bilježi trend intenzivnog rasta posjećenosti domaćih i inozemnih gostiju, nužan je razvoj visokokvalitetnog smještaja, obogaćivanje ponude sadržaja i zabave, što će u konačnici omogućiti da Republika

Hrvatska bude privlačna kamping destinacija suvremenim putnicima, a praćenjem trendova, kroz koje se identificiraju kretanja potražnje, otvoriti će nove tržišne prilike i područja novih ulaganja. Negativnosti koje prate hrvatski kamping turizam mogu se otkloniti samo odgovarajućom turističkom politikom što znači da treba otkriti i ukazati na problematična područja koja koče daljnji razvoj turizma, razrađujući posebno pitanja podizanja kvalitete i obogaćivanja turističke ponude. Kamping turizam se konstantno razvija i unaprijeđuje te kao takav osvaja veliku važnost u suvremenoj turističkoj ponudi ne samo u Republici Hrvatskoj, nego u drugim turistički razvijenim zemljama svijeta.

LITERTURA

Knjige

1. Bolonić, M., Žic-Rokov, I. : *Otok Krk kroz vijekove*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2002.
2. Cvelić Bonifačić, J. : *Kamping – osnove hrvatskog i europskog kamping turizma*, KUH, Poreč, 2011.
3. Cvelić Bonifačić, J., Milohnić, I. : *Menadžment promjena kamping turizma*, Suvremeni trendovi u turizmu, Pula, 2014.
4. Čavlek, N. i sur. : *Turizam – ekonomske osnove*, Školska knjiga, Zagreb, 2011.
5. Čorak, S. : *Hrvatski turizam plavo, bijelo, zeleno*, Institut za turizam, Zagreb, 2006.
6. Čorak, S., Mikačić, V. : *Hrvatski turizam : plavo bijelo zeleno*, Institut za turizam, Zagreb, 2006.
7. Pirjevec, B. : *Turizam – jučer, danas ...*, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2008.
8. Pravilnik o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata kampova iz skupine Kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj (NN br. 75/88)
9. Sladoljev, J. : *Kamping turizam – priručnik za vlasnike i vođitelje kampova*, C.A.S.H., Pula, 1998.

Članak

1. Gonan Božac, M. : SWOT analiza i TOWS matrica – sličnosti i razlike, *Ekonomski istraživanja*, 21 (1), 2008., str. 1-19

Internet

1. URL : Camping, <http://www.kampiranje.hr/> (pristupljeno dana 15.11.2018.)
2. URL : The Guardian, <http://www.theguardian.com/travel/2016/nov/26-top-10-winter-camping-glamping-breaks-uk/> (pristupljeno dana 20.11.2018.)
3. URL : Mobilne kućice, <http://www.mobilnekućice.hr/> (pristupljeno dana 20.11.2018.)
4. URL : Kamping udruženje Hrvatske, <http://www.camping.hr/> (pristupljeno dana 20.11.2018.)

5. URL : Institut za turizam, <http://www.iztztg.hr/> (pristupljeno dana 22.11.2018.)
6. URL : Udruženje kampista Hrvatske, <http://www.camping-croatia.com/> (pristupljeno dana 23.11.2018.)
7. URL : Državni zavod za statistiku, <http://www.dzs.hr/> (pristupljeno dana 25.11.2018.)
8. URL : Otok Krk, <http://www.iznajmljivacirk.hr/> (pristupljeno 24.11.2018.)
9. URL : Turistička zajednica Omišalj, <http://www.tz-omisalj.hr/> (pristupljeno dana 25.11.2018.)
10. URL : Kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar, <http://www.premiumcampingresortvalamar.hr/> (pristupljeno dana 25.11.2018.)
11. URL : Turistička zajednica otoka Krka, <http://www.tz-krk.hr/> (pristupljeno dana 25.11.2018.)
12. URL : Kamp Omišalj, <http://www.kampomisalj.hr/> (pristupljeno dana 26.11.2018.)

PRILOZI

Popis grafikona

Grafikon 1. Motivacija kampista prilikom odabira destinacije	8
Grafikon 2. Struktura gostiju kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar u 2018. godini.....	32
Grafikon 3. Struktura gostiju Camping Omišalj u 2018. godini	40

Popis slika

Slika 1. Kompleks Camping Krk Premium Camping Resort by Valamar.....	30
Slika 2. Camping Omišalj	34

Popis tablica

Tablica 1. Cijena kamp parcela u kampu Krk Premium Camping Resort by Valamar za 2019. godinu (euri).....	27
Tablica 2. Boravišna pristojba po osobi dnevno za kamp Krk Premium Camping Resort by Valamar (2019.)	28
Tablica 3. Pregled opremljenosti Camping kućica kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar	28
Tablica 4. Statistika noćenja i dolazaka kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar 2015.-2018.....	31
Tablica 5. Cjenik parcele Camping Omišalj za 2019. godinu (kune/euri).....	36

Tablica 6. Cjenik mobilnih kućica Camping Omišalj za 2019. godinu (kune/euri).....	38
Tablica 7. Statistika noćenja i dolazaka Kampa Omišalj 2015.-2018.....	39
Tablica 8. SWOT analiza kampa Krk Premium Camping Resort by Valamar	42
Tablica 9. SWOT analiza Camping Omišalj	43